BYGGNADER – STADSLIV - PRODUKTER

BILDER FRÅN EN SVUNNEN TID

En stad i förändring

Gamla Carleby

Lars-Eric Thylin 2025

GAMLA BILDER

FÖRSVUNNA BYGGNADER

RIVNA BYGGNADER I STADSKÄRNAN

Bilder på hus och byggnader som inte lyckats överleva under Gamlakarlebys utveckling

Rivningsivern sedan 1960-talet har skördat många fina byggnader och många fina arkitektoniska detaljer har försvunnit.
Få är de värdebyggnader där man gått in för en renovering.

Gällande den gamla byggnadskulturen verkar det som om vi förnöjt oss med Neristan som ett historiskt inslag från gamla tider. – Övriga centrum bebyggs med tunga betongkolosser, där detaljrika arkitektoniska inslag inte välkomnas.

Sedan 1960-talet har ca **90** hus och byggnader försvunnit i stadens centrumområde:

- Långbrogatan 28 st
- Storgatan 20 st
- Strandgatan 10 st
- Torggatan 32 st

Naturligtvis hade många av dessa ”tjänat ut sin tid”, och det var inte ekonomiskt försvarbart att renovera.

Lars-Eric Thylin

Ur vägen !

Ge utrymme för Det Nya !

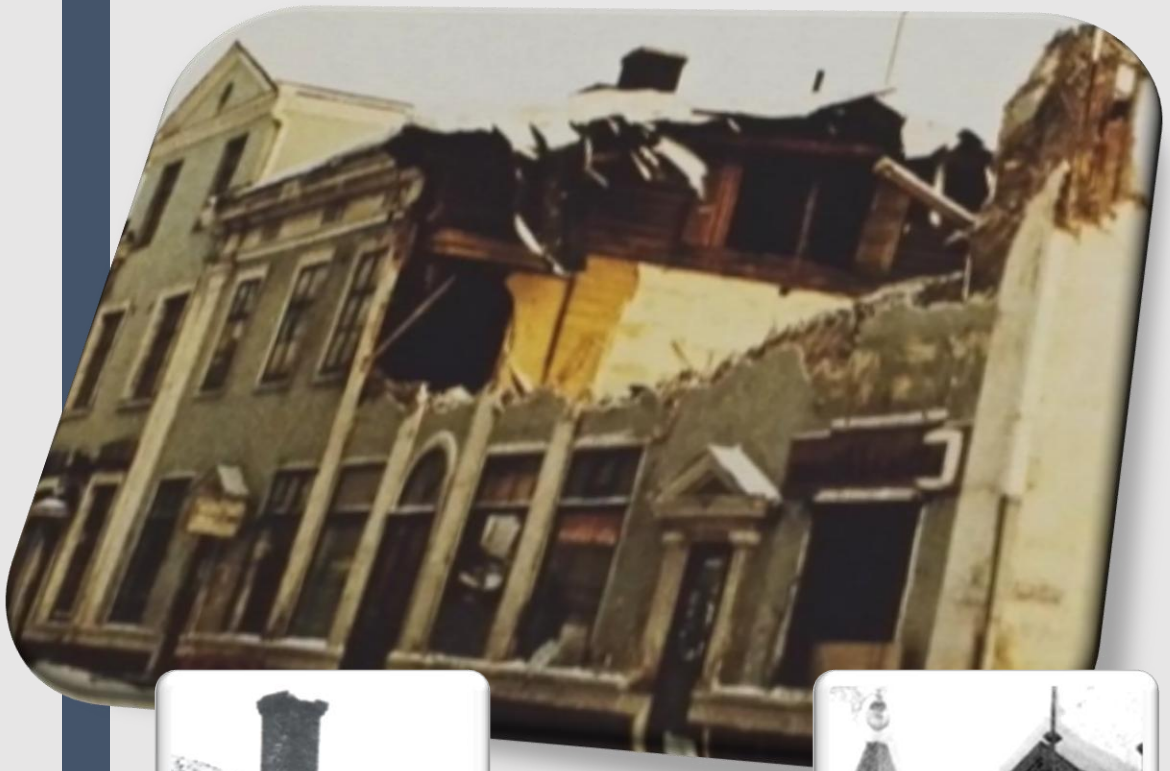

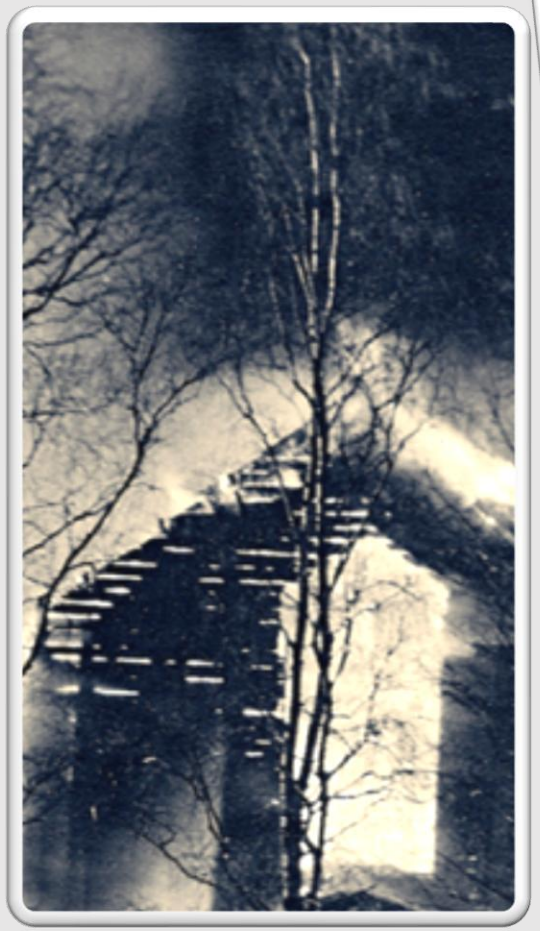

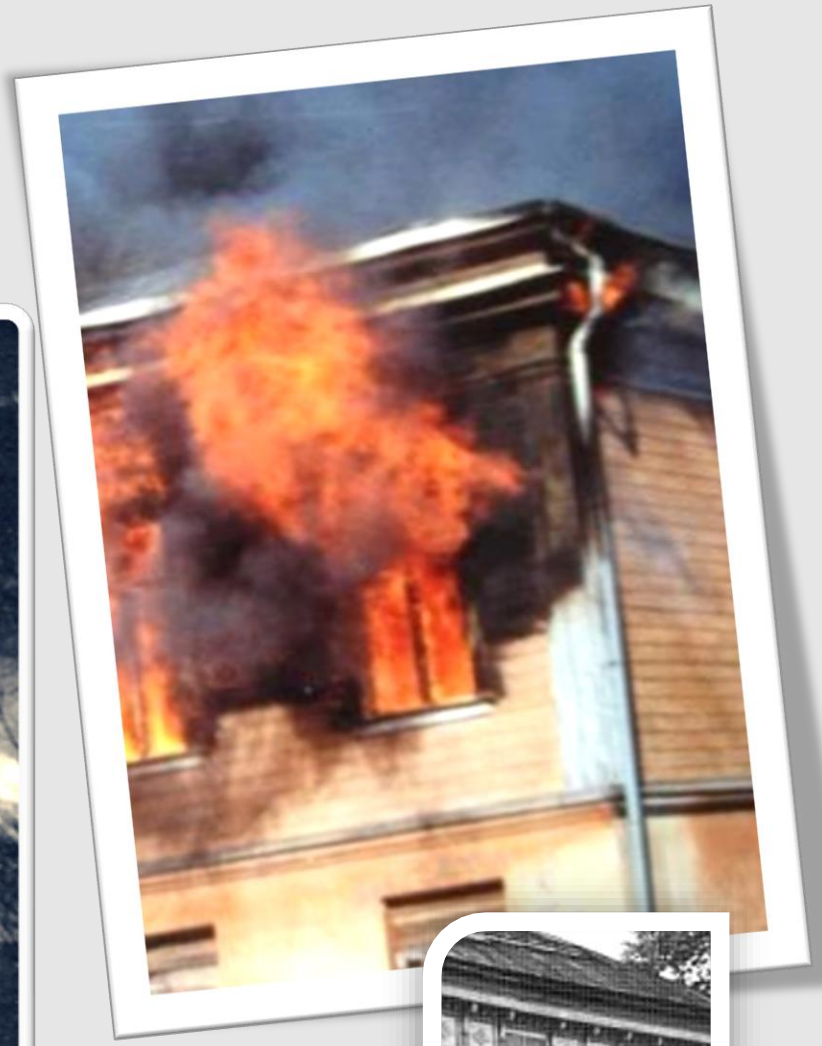

KPO:s slakteri invid järnvägen
Sandströms snickeri

KPO:s slakteri
Vid nedfarten till Prisma

KPO:s slakteri invid Vasavägen

KPO:s slakteri Supermarket 1970-talet

Stadens första Supermarket 1970

VR:s arbetarbostäder

27.08.80

Gamlakarleby Kafferosteri Negerpojkens kaffe

Handelskompaniet (Tekno) och Snellman

Edvin Franzén

Nya fabriken på Tjärhovet 1960-1975

Sysselsatte som mest ca 120 personer

• Metodisternas Emanuelkyrka i hörnet av Gustav Adolfsgatan och Långbrogatan. Huset hade byggts år 1890, och det revs år 1974. Leo Torppa.

KIOSKEN
VID
VÄSTRA PARKEN

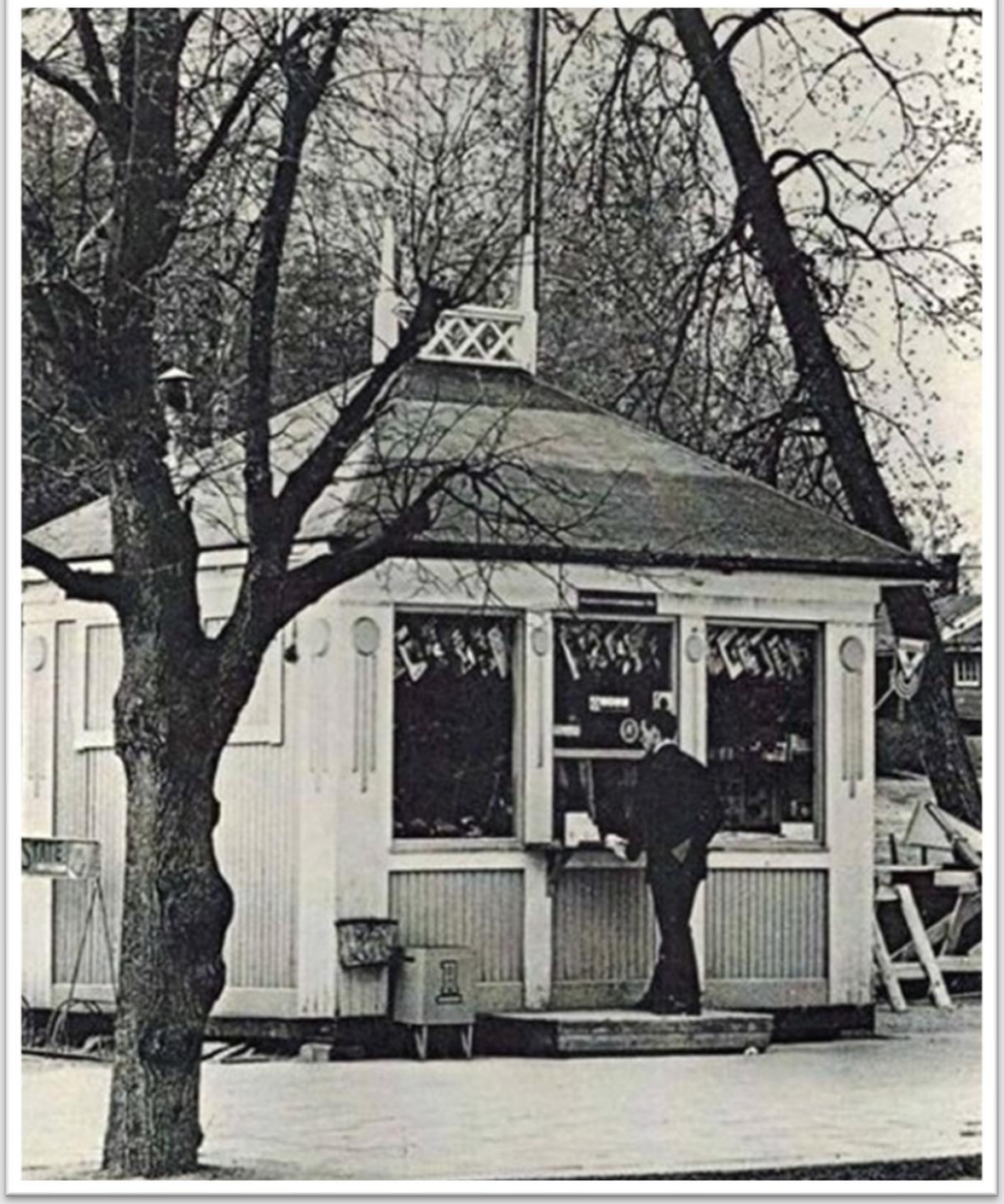

Svenska gården Rodénska huset
(Astley Rodén 1924)

Svenska gården (Rodénska huset/1924)

Kesko Oy partihandel

Hörnet av Fabriksgatan och Vasavägen

Parkrestaurangen
1865 / 1899

Revs 1958

Husmodersskolan invid Torggatans korsning (Nuv. Ämbetshuset)

Husmodersskolan

Skolan var också delägare i Bagerifirma Aitta Kivilaakso & Knit, som ville befrämja finskhetsidén inom bageri-branschen.

Man ville erbjuda bröd bakade av finskspråkiga bagare och bagerier.

Bolaget gick dock i konkurs under det första verksam-hetsåret.

Källa: Gamlakarleby stads historia IV (s.132)

Kokkolan tapahtumissa talvella 1918 oli silloinen emäntäkoulu Torikadun ja Bulevardin kulmassa tärkeä muonituspaikka.

Torggatan

GaTel

Gustav Adolfsgatan
Silvanders gård invid
församlingscentret
Revs 1990

Bild: Jan-Erik Silvander

Gamla brandstationen vid
Torggatan mittemot kyrkan

1842 - 1954
Gamla brandstationen mittemot kyrkan,
Torggatan

Gamla brandstationen byggd 1955

Gustaf Adolfsgatan – ”Nyy York”

- Onni Låmgsveds linjetrafik mellan centrum och Halkokari 1945
- Sjömans- och hantverkarhus
- Numera upptas området av Centralidrottsplanen

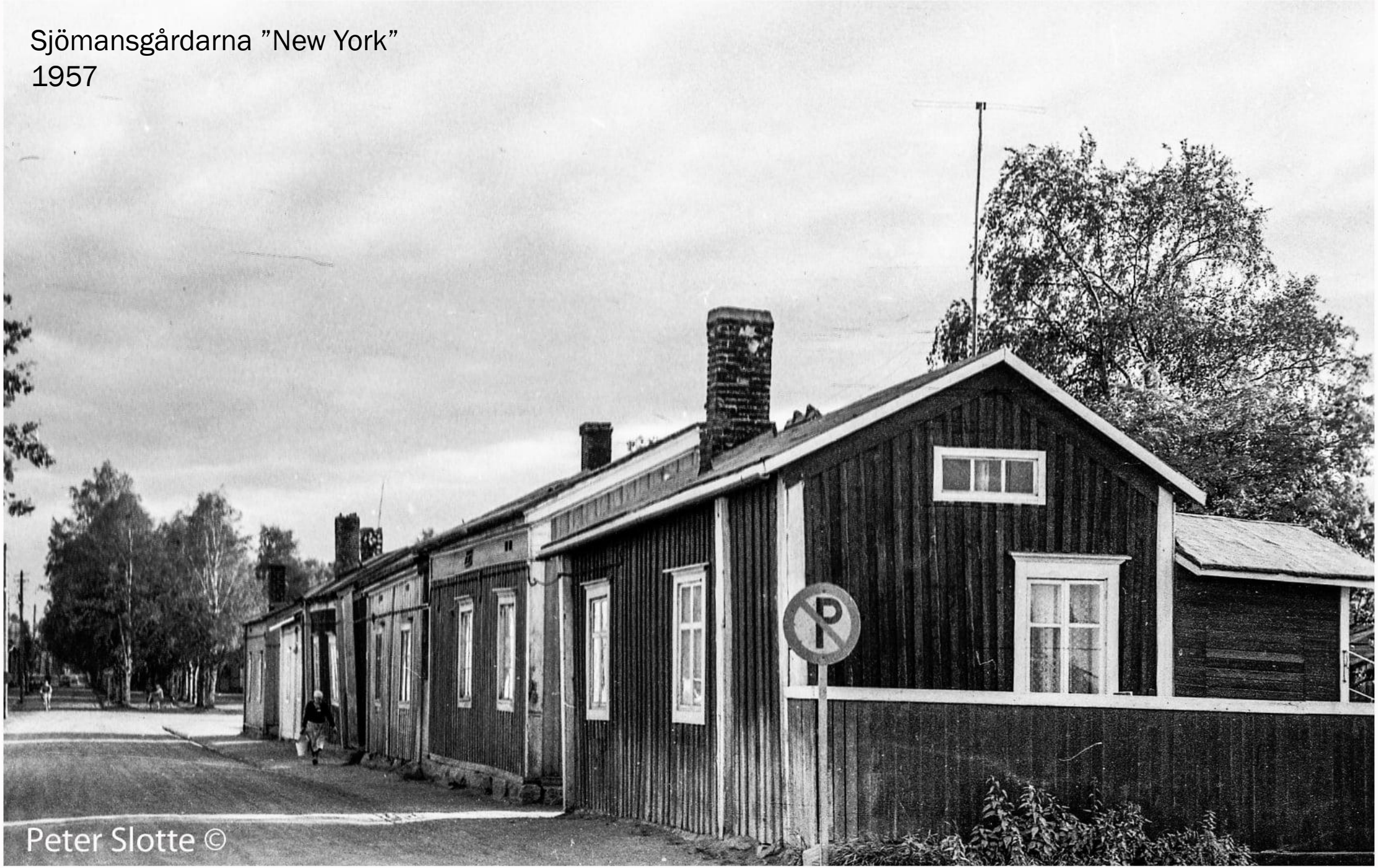
Sjömansgårdarna ”New York”
1957
Peter Slotte ©

Lars-Eric Thylin / 2022

K.H.Renlunds barndomshem
Skräddare V.Smeds gård på
Västra Kyrkogatan.

Brann 10.3.1895
(Brita Maria Renlunds Stiftelse)

Karl Herman Renlund som 16 åring 1866, då han flyttade till Helsingfors.

Familjen behövde pengar eftersom fadern inte längre kunde arbeta, så sonen skickades till huvudstaden i hopp om en bättre framtid. I huvudstaden blev han anställd som bodpojke hos handelsmannen **Gustav Albert Herlin** efter en rekommendation av sin lärare i latin **Alex Boehm**

Renlunds barndomshem.

28.-29.7.1914 förstördes 12 byggnader i kvarteret mellan Parkgatan och Gustav Adolfsgatan. Orsaken till att så mycket hannbrinna, var att åtminstone halva FBK var ute på villorna och det tog en stund för brandkåristerna att hinna till brandplatsen. Vi Neristassbor rf,

Stor brandrisk

De tättbebyggda kvarteren var svårsläkta.

Pohjanmaa Oy partihandel mittemot järnvägstorget (Anttila)

Storgatan

Hotell Commerce

Brann 1893. Nuvarande Kokkolinna.

Byggd av köpman L.Hasselblatt 1891

Sällskapsklubben verkade i byggnaden

Otto Rodéns gård
Storgatan 2
1892
Otto Rodén
Bankdirektör,
vicekonsul

Fd. Otto Rodéns gård

KOP / Storgatan 2

Storgatan
Affärsfastighet invid Kokkolinna

f.d.
Barberare Seppälä
Pikalähetys/
Onni Tarvainen
Wilhelmiina/
handarbetsaffär

Leo Torppa

Målerifirma Veli Orell
Måleri & Skoaffär

Långbrogatan 41
Östra kyrkogatan

Gamlakarleby Handelskompani
Gamla fabriken (nuv. Anttila P-hus)

Långbrogatan 41
Östra kyrkogatan

År 1938 grundar Ewald Vainio tillsammans med Franzén Kokkolan Kappatehdas Oy. Tillverkningen inleds i Björklunds förra fastighet på Långbrogatan 41.

År 1941 flyttar Kokkolan Kappatehdas till en ny fastighet vid Järnvägsgatan (nuvarande företagshuset Evald). Handelskompaniet inleder produktion med egna maskiner på Långbrogatan 41.

-Toivo Sandkvist-

Gamlakarleby Handelskompani
Gamla fabriken (nuv. Anttila P-hus)

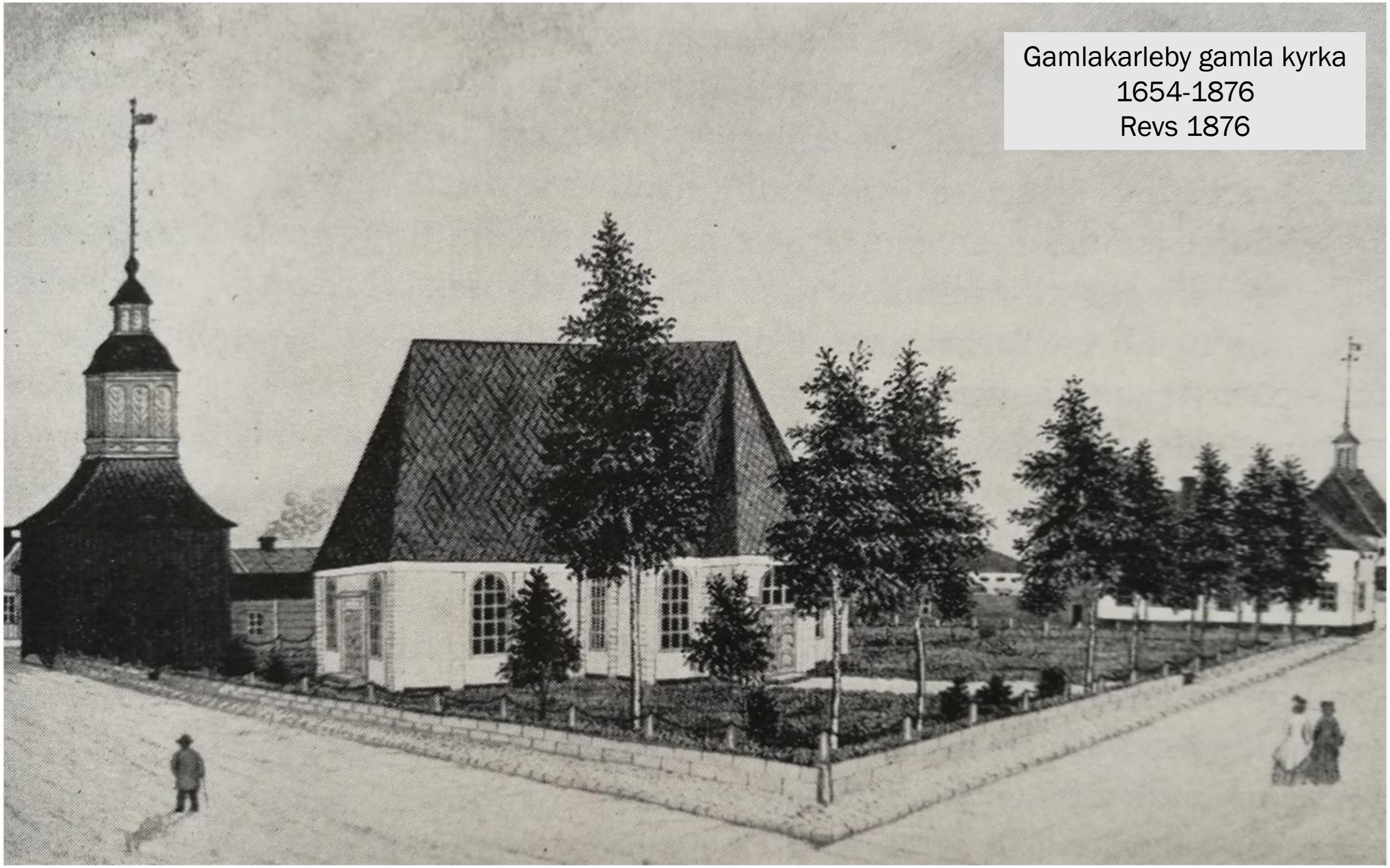

Gamlakarleby gamla kyrka
1654-1876
Revs 1876

1877-1958
Brann 1958

Gamla kyrkas altare

Branden
1958

Kyrkbranden 1958

Ö.kyrkogatan 14/Restaurang (nuv. Åströms)

Gamlakarleby Svenska Samskola

Gamlakarleby svenska samlyceum (GSSL)
storgatan (biblioteket)

Gamla samskolan före branden 1990

Den gamla Elementarskolan ’
blev lågornas rov

Gamla samskolan

Branden 1990

Den gamla Elementarskolan ’
blev lågornas rov

Storgatan 5
Sparbankens gamla hus
Niemis affärshus byggs på
Storgatan 7
ÄSTOPANKKI
SAMPO
Keijo Jokinen

Boehmska huset
Storgatan 6

Byggd av handelsmannen Axel Böckelman år 1829

Boehmska huset
Storgatan 6
Revs 1980
En viktig del av stadens historia går i graven..
Revs 1980 för Andelsbankens nybygge
Bild: Leo Torppa

Restaurang Kilta på Storgatan (Niemis fastighet)

Niemis affärshus på Storgatan

Gårdsmiljö i centrum /
Kyntzellska gården

Stadens centrum brinner i december 1860

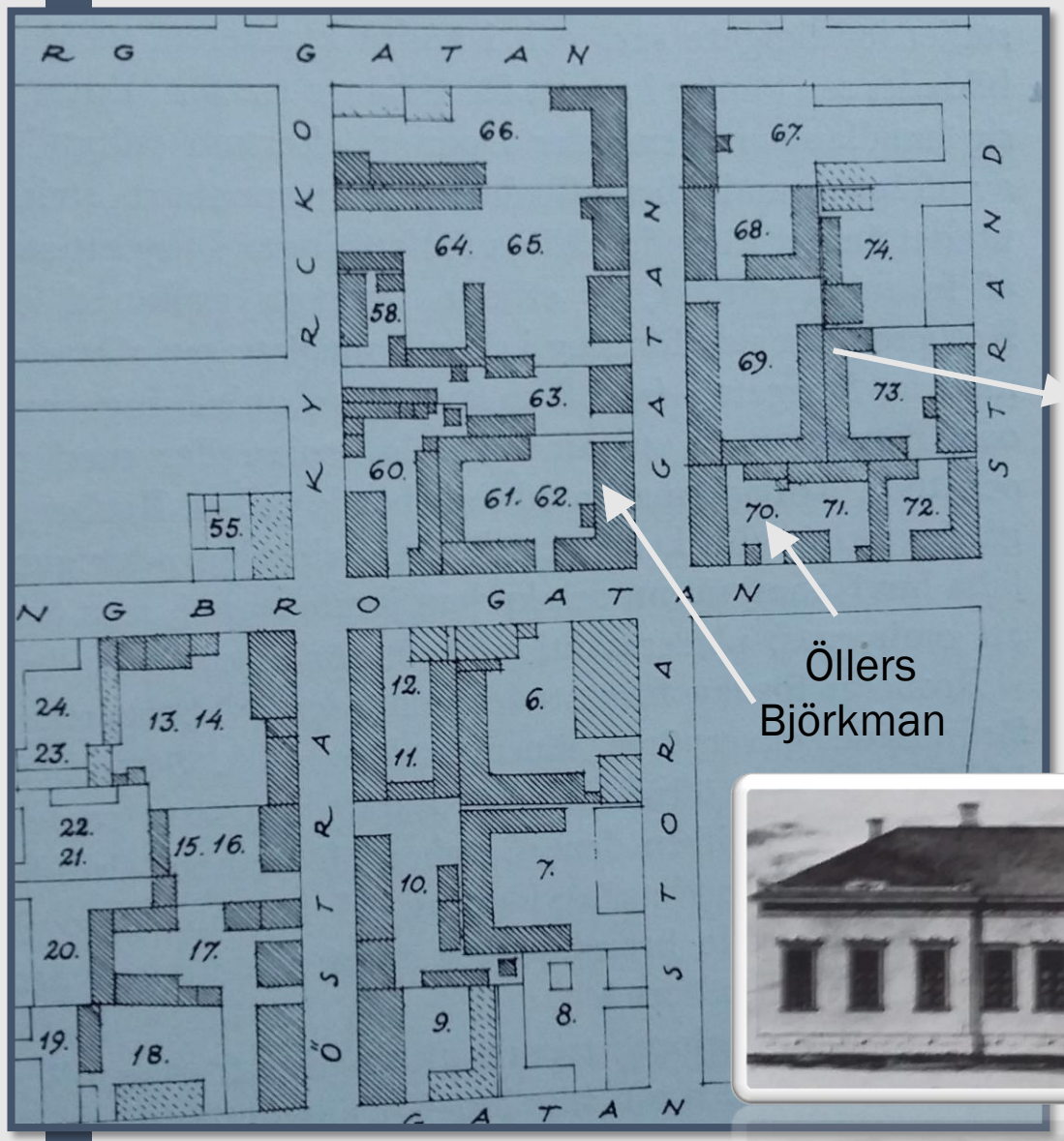

Fyra kvarter i den förnämsta stadsdelen med 24 av stadens bäst byggda gårdar brann ner. Stadens affärscentrum förstördes.

Systrarna **Rosa och Evelina Kyntzell** överlät sina tomter till staden med förbehåll att de upplåts till ”allmän promenad” - Chydenius parken idag.

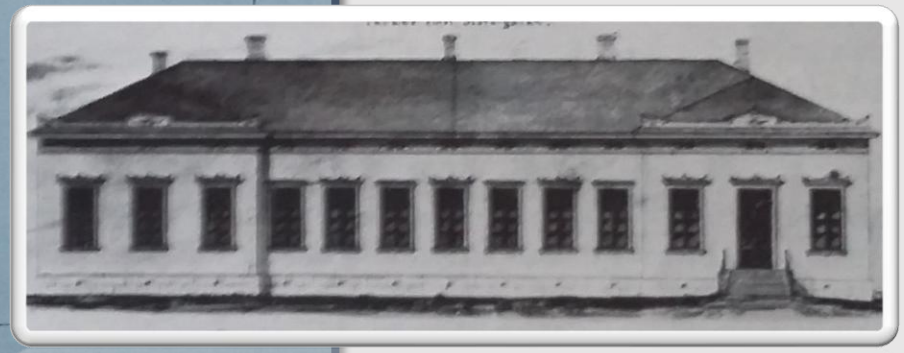

Källa: Gamlakarleby stads historia del 3

1970-tal

Storgatan 11 - Långbrogatan

Sista järnhandeln i centrum
(Tidigare Björkmans)

Byggnader i balans

Det Gyllene Snittet

Mannerheimplatsen
1942

Salutorget
Rådhustorget
Mannerheimplatsen

- Frihetsstatyn 1920
- Salutorget flyttar till norra sidan av Sundet år 1936
- Torget får namnet Mannerheimplatsen år 1942
- Alfred Björklunds järnhandel och partihandel till vänster
- Apoteket vid Salutorget
- Gamlakarleby Handels Ab till höger (Kyntzells och senare Slottes affärshus)

Gamlakarleby Handels Ab
Köptes av M.A.Slotte som uppförde affärshus på tomten 1939.
Ägdes ursprungligen av Jean(Johan) Kyntzell, (-1812) senare av sonen Johan Fredrik. (-1832)

Alfr.Björklunds affärshus med partihandel/kolonialvaror
Huset brann 1955

Alfr.Björklunds partihandel
Brann 1955
Torghandel på gamla salutorget
(Mannerheimplatsen)

Alfred Björklund
1850-1922

Huset byggdes av Skeppsredaren Gustaf Lithén år 1896

Alfred grundade 1878 egen parti- och minutaffär, som blev Gamla Karlebys största

Branden 1972
JAN-RENLUND
Bild: Leo Torppa

Restaurang Furu
(Mannerheimplatsen)

I hörnlägenheten verkade
Apoteket vid Salutorget

1901

Senare Takalas Esso

Storgatan 22
1970-talet
Resandehem
Storgatan 22
Turist
Café Fenix
Café Fenix

Jacob Donners hus - ”Mercurius” + Central

STORGATAN 29

(fd. Café ”Mercurius”)

Huvudbyggnaden uppfördes av Jacob Donner som bedrev handel i nedre våningen.

Central ritades av Alvar Åkerman år 1907 för hamnkapten Gustaf Strömbäck.
Övriga ägare:
1911 – Israel Wiik
1914 – Hugo Ahlbäck
1918 – Fridi Hauki

Biografdelen ”Central” och huvudbyggnadens trädel brann år 1919.

(E.Huima)

CENTRAL

Erikoisteatteri kinematografitaiteelle

Maanantai—Torstai.

Ohjelma:

Vasaran alla.

3-osainen draama

Run rouvat vaihtavat piikoja.

1-osainen ilveily.

Pilettien hinnat ovat: 1:—, 75 p. ja 50 p. Lapset alle 13 vuoden maksavat puolet.

Joka perjantai ja maanantai uusi ohjelma.

Efter branden återuppförde föreningen ”Mercurius” huvudbyggnaden och fortsatte med café-verksamheten i övre våningen.

Keskipohjanmaa
Tidning & Tryckeri

Bild: Viljami Hanni

Gamlakarleby Storgatan
Kokkola Isokat
Storgatan 33
Storgatan 34
Keskipohjanmaa
Tidning & Tryckeri
1924-1942
Rahmska gården
Raksalong
Anton Blomstrand

ÖB / Österbottningen
1938-1984
Ö.Kyrkogatan 18 / Torggatan
Tidigare BB och läkarbostad

Ö.Kyrkogatan 57 1940

KPO
GRAND

Saluhallen - Strandgatan

Elverkshuset 1905 (Fronterus & Strengell)
Saluhallen 1909 (Alvar Åkerman)

Saluhallens rivning
1971

G.A. Öllers Handelshus

1941

På den här bilden som är från 1941 syns byggnaderna mot Strandgatan som hörde till Öllers handelshus. Grossisten Gustaf Öller var infödd gamlakarlebybo, hans far Georg var posttjänsteman i staden. Handelshuset byggdes 1864 och var i tiderna en av de största byggnaderna i Gamlakarleby. Bilden tillhör familjen Prest.

Öllers Handelshus
Fotat från Indolahusets tak

Öllers Handelshus

Affärshuset byggdes år 1862 och verksamheten var utmanande under missväxtåren.

Trots allt byggdes det livligt i Gamlakarleby och Handeln var livlig. Affärer gjordes med St Petersburg och man anskaffade varor och livsmedel från Tyskland. Sjöfarten var också livlig och varorna kom in till magasinerna vid Gamla hamn och delvis till Yxpila.

Varorna transporterades både med fartyg och till lands med hästskjuts. En resa med häst och kärra till Vasa tog två dagar.
Öllers med sina gårdsmagasin var säkert en betydande och central handelspunkt. Hästar och kärror trängdes mellan husen. Varorna hämtades från hamnarna både med hästskjuts och med båtar längs Sundet.

Gustaf Adolf Öller (1819-1905) var en av de stora handelsmännen under 1800.talets senare hälft. I synnerhet efter järnvägens tillkomst 1883 tog handeln en ny vändning. Övriga betydande handelshus var Björklund, Hongell, Finnilä m.fl.

Källa: T.Sandkvist

Öllerska Handelshuset

Alexander Finnilä
1841-1893
Handelsman,
tobaksfabrikör

Gustaf Adolf Öller

Efter branden 1860 byggdes det Öllerska huset år 1862.
Fram till järnvägens tillkomst 1885 hade handelshusen en stor uppgift att handha transporten till hamnen och vidare med fartyg. Man hade också hand om häst-transporterna till kunder och till övriga städer i landet.

Mellan åren 1869-(1893)1931
ägdes handelshuset av
Handlanden
Alexander Finnilä (+ arvingar)
som också uppförde
gårdsbyggnaderna.

G.A. Öller
(1819-1905)

Alexander var bror till Jacob och Karl.
Tillsammans bedrev de en omfattande tobaks-tillverkning.
Alexander bedrev en omfattande verksamhet och han uppförde år 1870 ytterligare två byggnader på tomten mellan Storgatan och Långbrogatan, med Tobaksspinneri, Bagar, Brygg och Drängstugor.

Nytt affärs- och bostadhus i 4 våningar planeras i Gkby

Hus som försvinner. I morgon inleds rivningen av trähusen på den prestska tomten i hörnet av Strandgatan och Långbrogatan. Ett fyravåningshus med många affärslokaler placeras i stället på denna del av tomten.

Rivs ur vägen för nya
Prests affärshus

Bild: Rolf Prest

”Borgmästargården”

1839 / Jan Forsén

”Borgmästargården”
Fastigheten byggd 1839
av rådman Jan Forsén

Strandgatan före Maxims byggnad

POLISHUSET

- Byggdes 1912 för Sällskapsklubben.
- Ritad av Alvar Åkerman.

Kailas hus – Strandgatan (Mediakulma)

Byggd 1912 för veterinär Bruno Miller enligt arkitekt Runar Eklunds ritning. Huset har senare ägts av Kauppiaitten Osakeyhtiö och av domare Pekka Kaila..(KHRM)

Livlig byggverksamhet
Gkby Bilaffär
Sokos varuhus
Kailas hus

Mediahörnet förr i tiden..

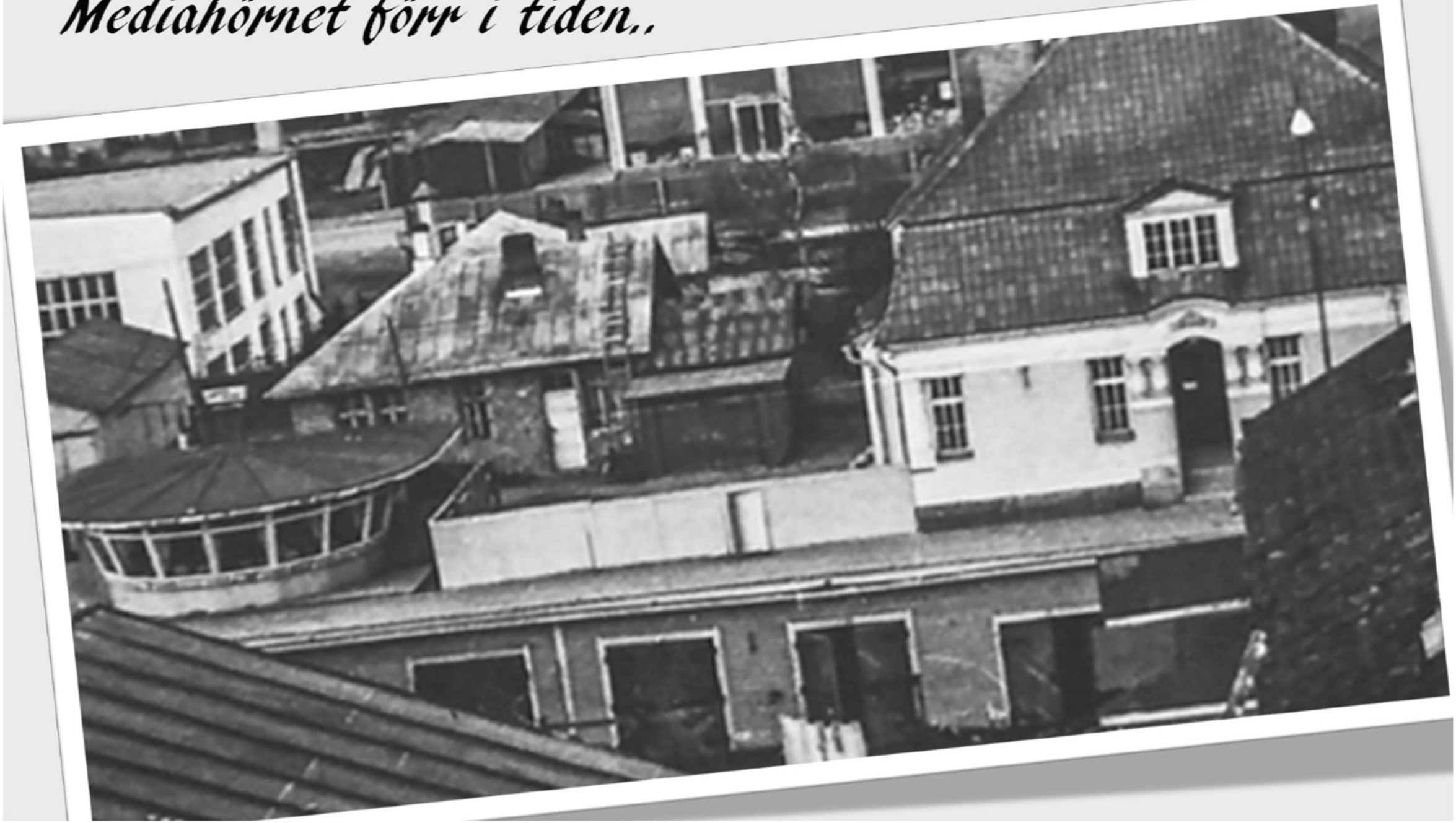

1962

Sokos / KPO

”KPO-backen”

1962

Sokos / KPO– Posten Strandgatan

Bild: K.Mäkinen

Keskipohjanmaan kirjapaino
Hotel Hospitz
KPO/vd bostad
(Matkayhtymä/RTV service)

RENLUND
RADIOLIKE
BJÖRKLUND

1969 Halpa-Halli Strandgatan 21

Företaget inledde sin verksamhet i Gamlakarleby år 1969. Man hyrde utrymmen i Renlundska fastigheten på Strandgatan 21

Bild: Halpa-Hallis historia

”Isaks kyrkan”
Allmän pissoar

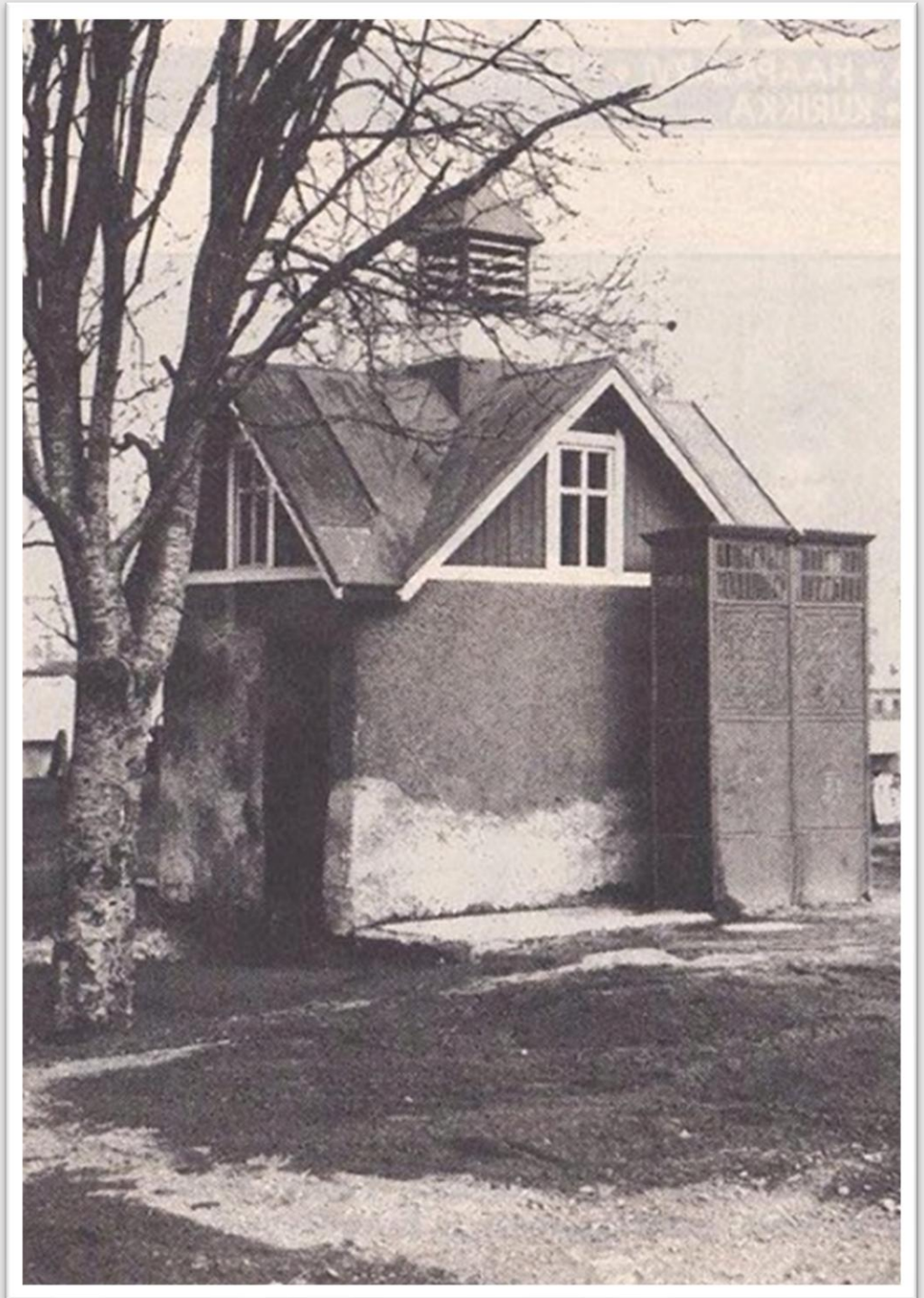

Fanns invid Sundet
på Strandgatan

Leo Torppa

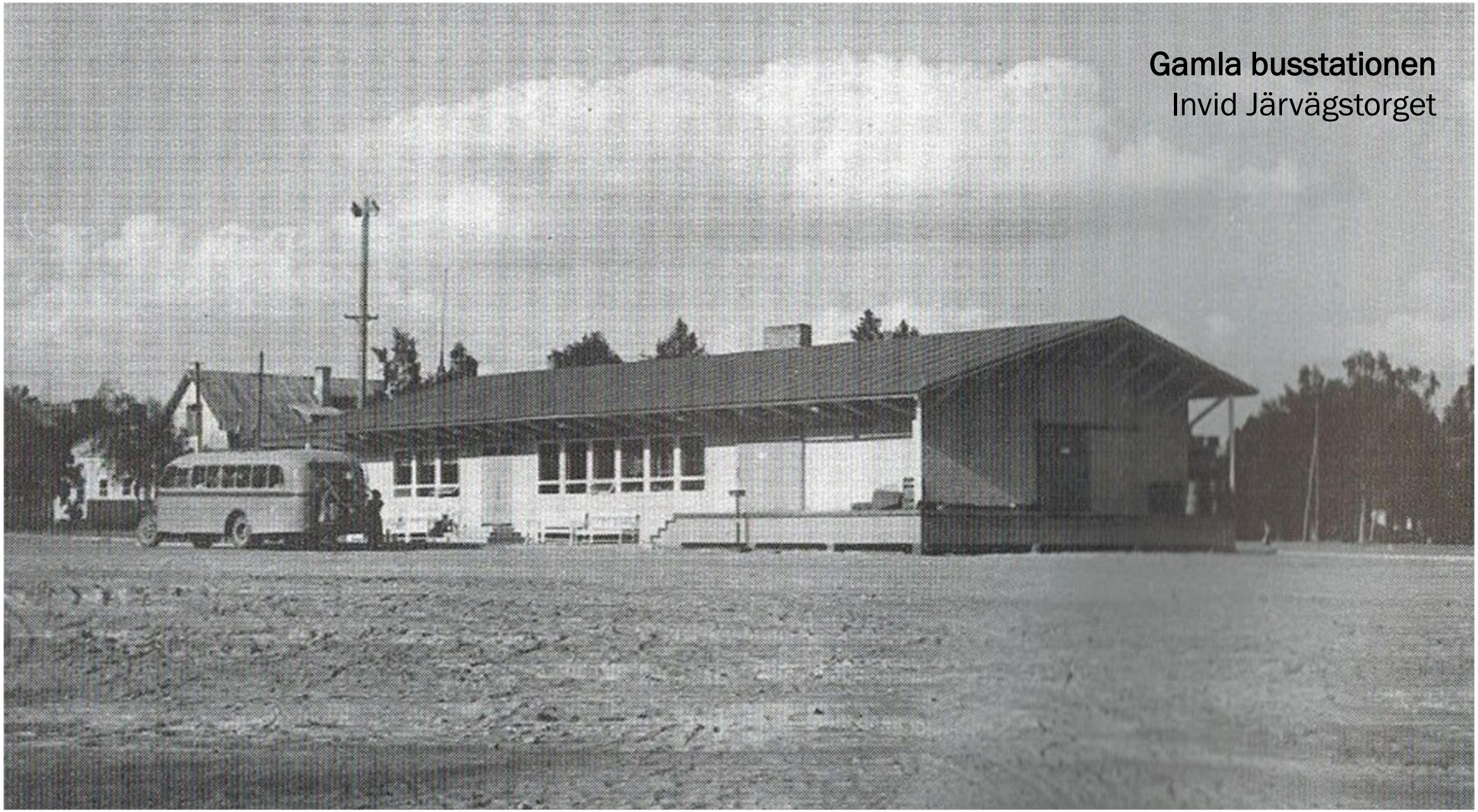

Gamla busstationen
Invid Järvägstorget

Busstationen 1966

Busstationen i väntan på rivning
Bild 6.1.2025

Busstationen rivs 5.2.2025
Får ge plats för KPO:s nya hotellbygge

Fabriksgatan

savolainens hus
meeri savolainen
mjölk- och kolonialvaru
handel
1945-1955

(Halpa Halli)

Ingen biltrafik över Sundet

1970-talet

Fabriksgatans bro

Vid tiden då Fabriksgatan inte hade biltrafik över Sundet

Denna bro (Pikkusilta) byggdes med talkokrafter år 1945

Nuvarande Halpa Halli

Karlebygatan
Idag Konekeskus
Här verkade en tid
Nystedts bilaffär

Fennia-baren – 1950-talet
(”Vicki”.Nehrenheim)

Långbrogatan / Ristrandsgatan

Ristrandsgatan
Anderssons verkstad

Anderssons Bilverkstad på Ristrandsgatan

Olavi HakalaTuossa Kopin talon paikkeilla sijaitsevassa suuressa autoliike-korjaamossa oli Talvisodan aikaan Valtion Lentokonetehtaan lentokonemoottorikorjaamo. Kovan koekäyttömelun ja laajenevan toiminnan takia rakennettiin Pikiruukkiin uusi suurempi korjaamo, välirauhan aikaan alkoi rakentaminen. Niitä rakennuksia on vieläkin pystyssä.
Olli Salmelalta Kopioitu teksti

1989
Leo Torppa

Långbrogatans asfaltering 1950
Gamlakarlebys första asfalterade gata
Observera att utrustning och maskiner
i stort likadana som idag
(efter 70 års utveckling)

Keijo Jokinen

Nikkilä – Vape – Vahlsberg - Finnilä

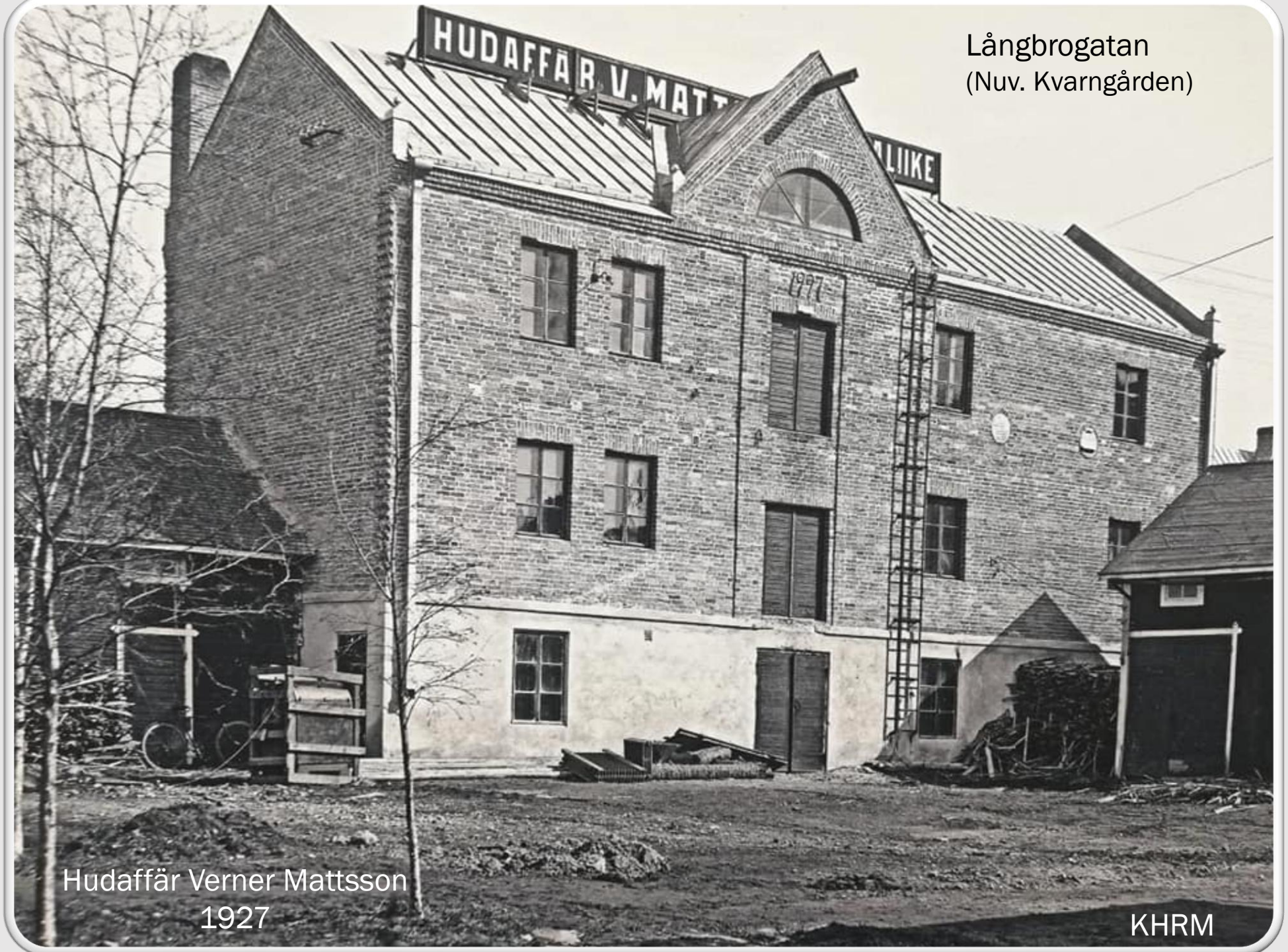

Långbrogatan
(Nuv. Kvarngården)

Hudaffär Verner Mattsson
1927

KHRM

Verner
Mattsson

Mattssons hus

Niukkalinna

Torggatan

Iisakki Niukkala
byggde huset mellan
åren 1912-1916
Revs 1980

Fastigheten ägdes
sedermera av
Kalle Mäki

Niukkalinna - Meijeriet
SINGER
NGER
mattotupa

Torggatan och Mejerigatans korsning

1979
© DERRICK FRILUND

Finlands första Ford-försäljning

Bröderna Nyberg hade förhandlat direkt med Henry Ford om agenturen för Finland

Alexander Nyberg med bröderna Tor och Fritjof samt syster

Torggatan ”Ke-Le”

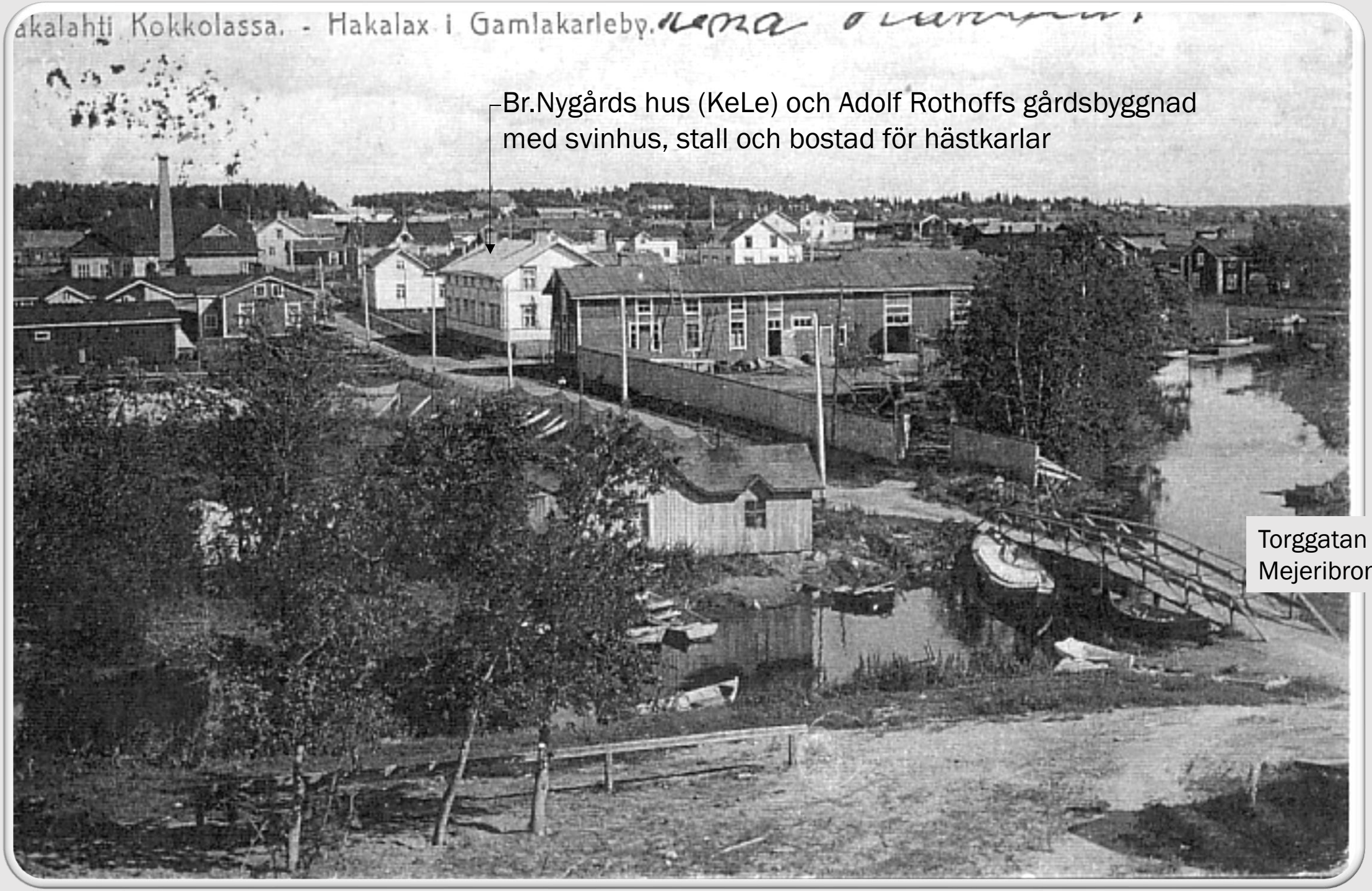
akalahti Kokkolassa. - Hakalax i Gamlakarleby.
Br.Nygårds hus (KeLe) och Adolf Rothoffs gårdsbyggnad med svinhus, stall och bostad för hästkarlar
Torggatan och Mejeribron

1905 - 1961

Mejeriet köpte marken (Karlebygatan) ut till Långbrogatan för att nå landsvägen samt mark för den blivande Torggatan ned till Sundet och de byggde också bron så att man bättre kom till Salutorget vid Rådhuset

(Bror Hagström)

”Karlebygatan” ledde till mejeriet från landsvägen (Långbrogatan)

Gamlakarleby Andelsmejeri

Mejeri – Mjölkbutik – Glassfabrik

Torggatan

Färsk mjölk varje dag

Egna mjölkhinkar som fylldes i butiken

1905 - 1961

Gamlakarleby Andelsmejeri

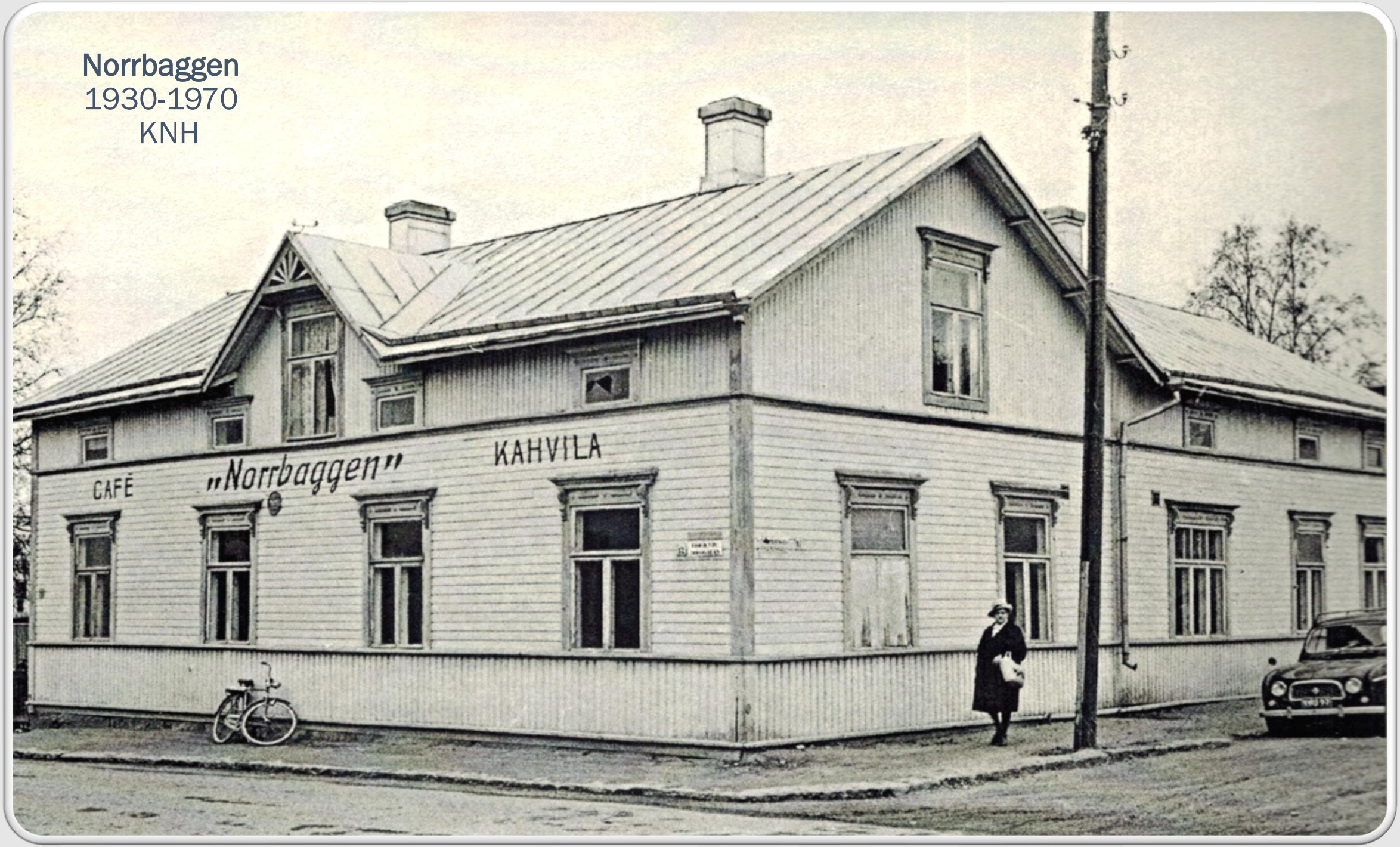

Norrbaggen
1930-1970
KNH

Café . Norrbaggen

VIKTIG SAMLINGSPLATS för både stads- och landsbor samt marknadsbesökare

”Vi träffas på Norrbaggen !”

KARLEBYNEJDENS HANDELSLAG

”Det påstods, att ett år på Norrbaggen motsvarade 5 klasser i samskolan”

Torggatan

Mejeriet och KNH

1. Torggatan 10
2. Torggatan 12 Norrbaggen
3. Torggatan 14 Bageri

Karlebygatan och mejeristenen
Björndahls och Alfons Bengs t.h.

Långbrogatan – Helge Hallmans Bilaffär

Torggatan 6

Maria Åkerbloms palats

1922

1917-1922

Maria Åkerbloms hem – Torggatan 6

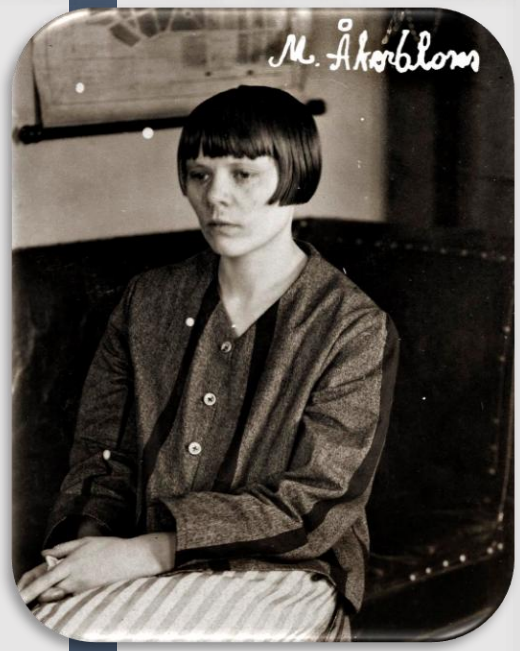

1898-1981

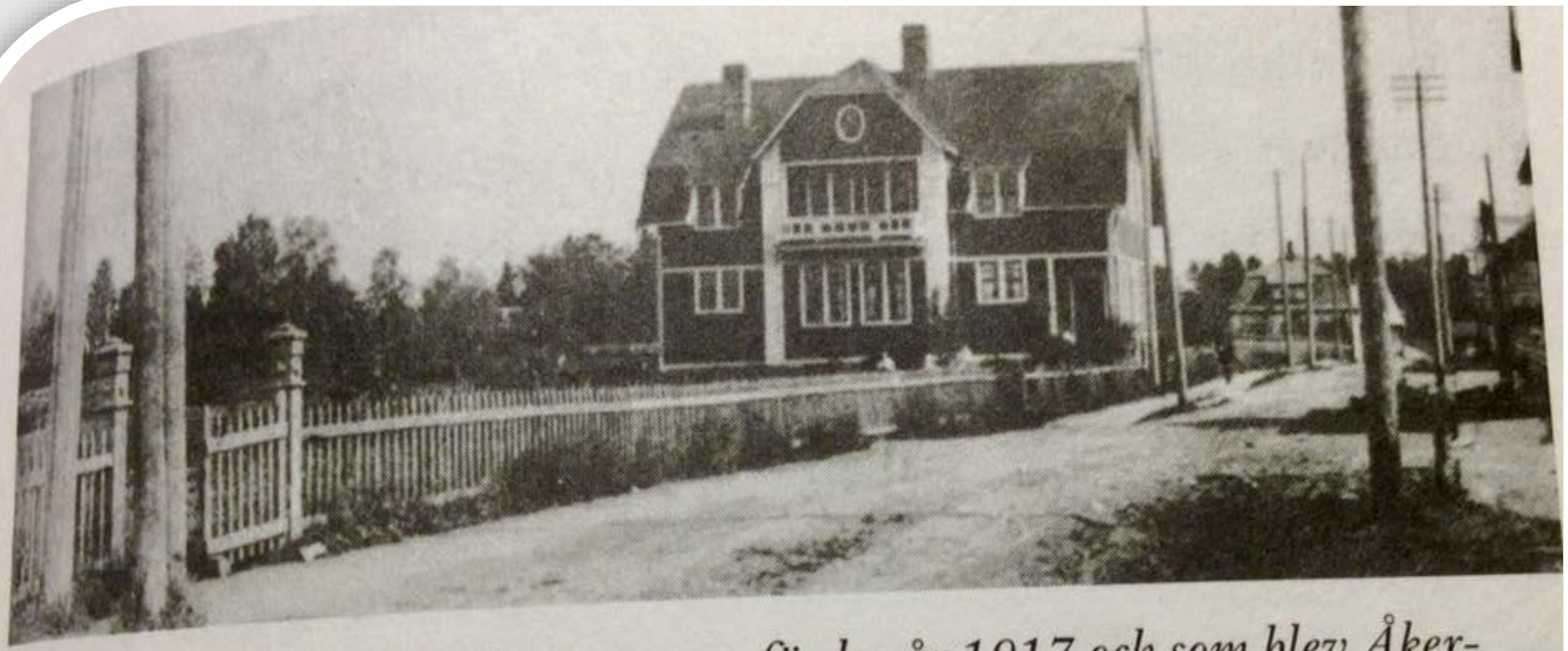

Byggmästare C. E. Enqvists hus, som uppfördes år 1917 och som blev Åkerbloms och Vartiovaaras hem under Karlebytiden. Huset såldes år 1922 inför avfärden till Helsingfors och då upptäcktes lönngångar i huset avsedda för anhängare som gått under jorden.

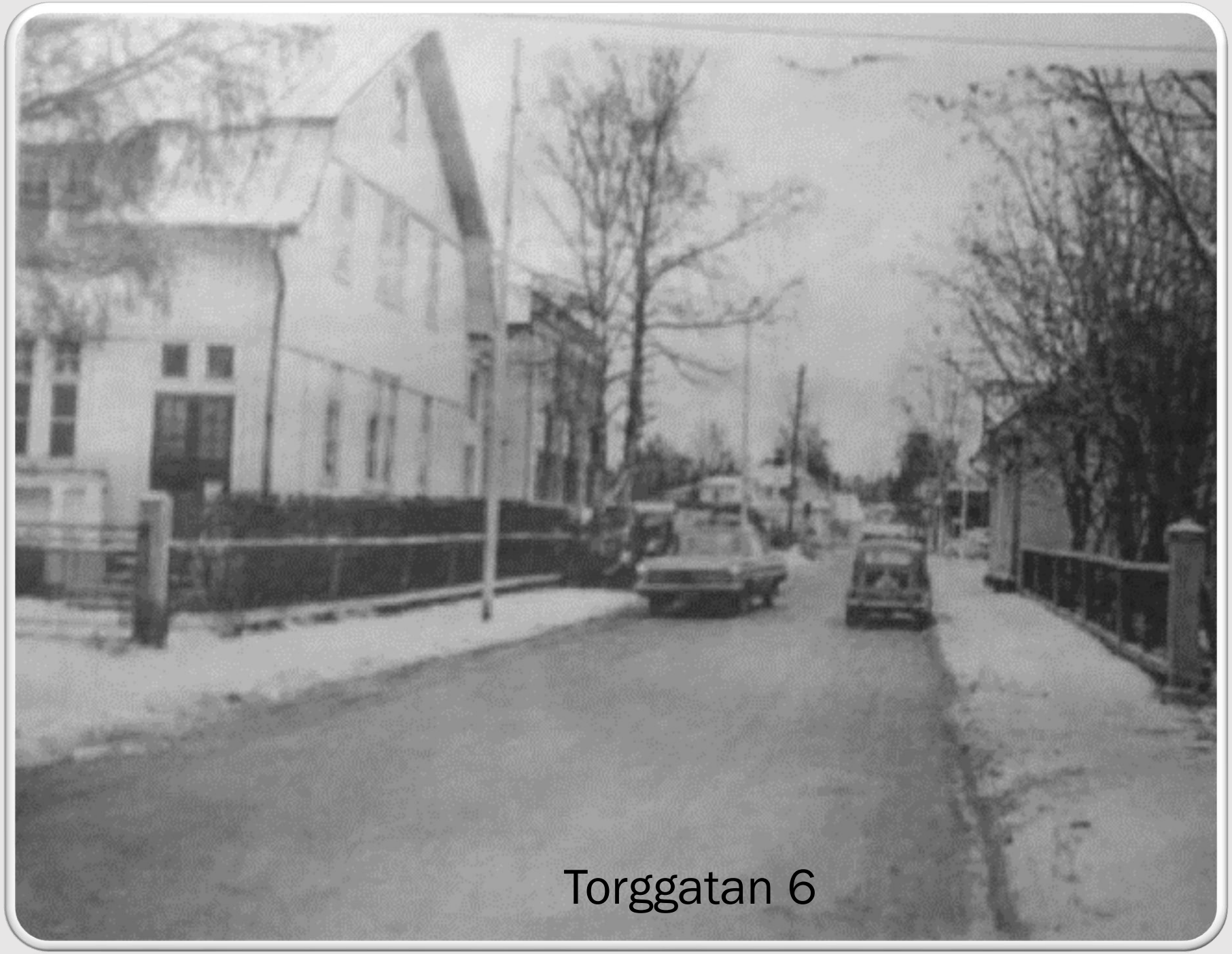
Torggatan 6

Torggatan 2
Helmut Nehrenheim

Heikki Huhtamäkis Karamellfabrik
(nuv. Kallestorg)

Peter Slotte

Nuv. Kallestorg

Långbrogatan 4
Bilcentralen Atomo
1948-1993

VD Runar Nyström

Atomo Oy:n liiketalon komea julkisivu Pitkänsillankadun puolelta nähtynä.

Källa: Vanaja Viesti / 1964

Bilförsäljning och verkstad

KePas Esso
f.d. Hakalax polishäkte

Runar Boijer

Bild: Leo Torppa

Hagström

Före rivningen av de sista trähusen
vid norra delen av Långbrogatan

Långsveds – Lindroosin Tukku – Chydenius skola
Leo Torppa

Chydenius både svenska och finska folkskola (Närvilä svenska skola)
Torggatan 4 - 1913-199(7)

Bild: Leo Torppa

1960-talet
Isokangas
Thylin
Lehto
Atomo
Kesoil
Granholm

1950-tal
Isokangas
Thylin
Polishäktet
Långsved
Lars-Eric Thylin / 2020

Libeckska BB – Sjukhusgatan (Tidigare Alkulan koulu)

Libeckska Sjukhuset - Sjukhusgatan

Libeckska Sjukhuset - Sjukhusgatan

Hakalax Shell

Tidigare
Saarukkas hus

Huset revs för Hakalax Shell
Axel Saarukkas gård (1906)

Chydenius svenska skola 1964-2018

Anders Chydeniusgatan

Rivningen 2018

Nya och gamla
Hickarö Beach

Halkokari ABC
ABC

Esso Biskopsbacken

Karlebygatan nära simhallen

H.Nylunds skaftfabrik och snickeri
1908 – 1984

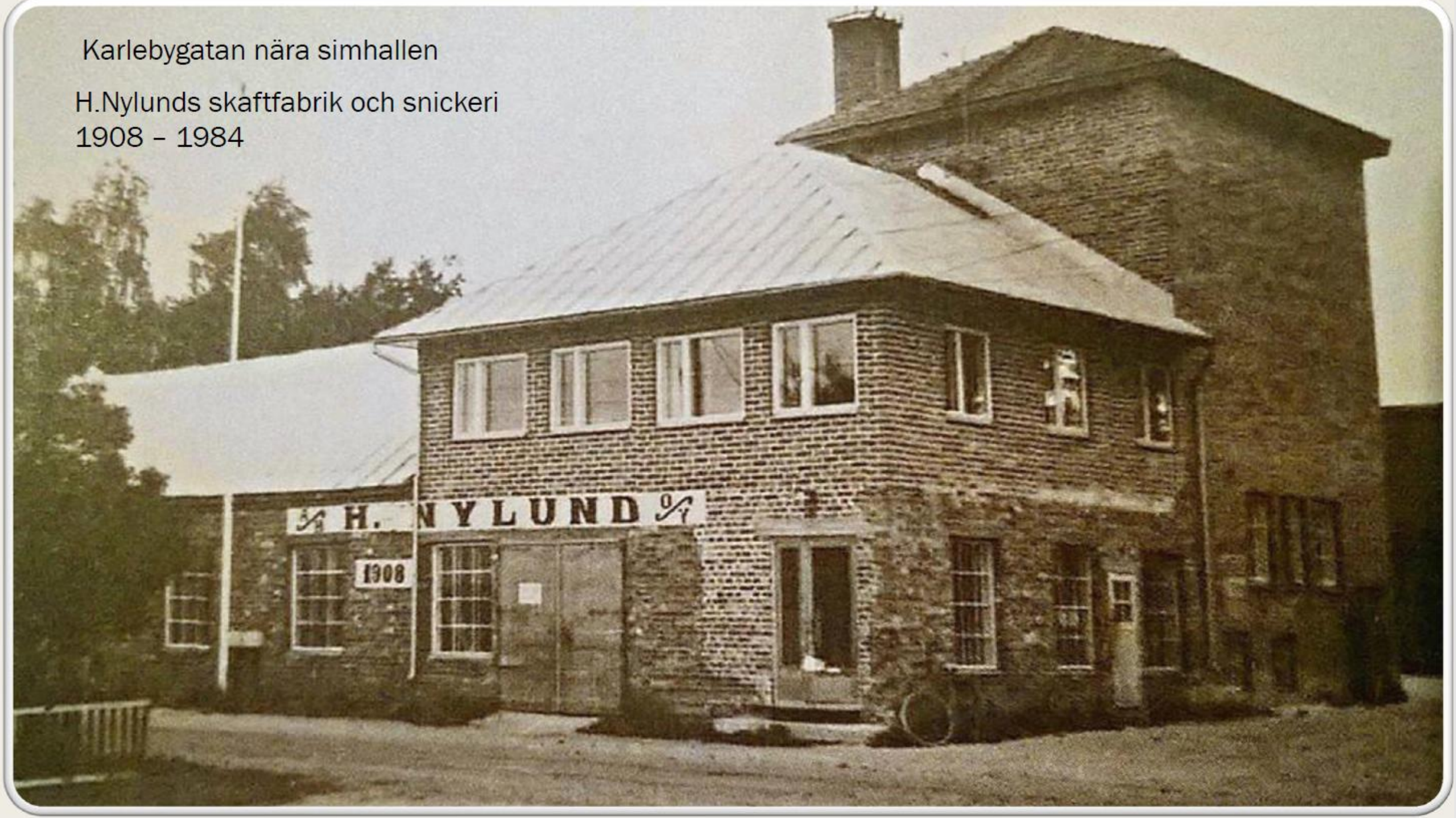

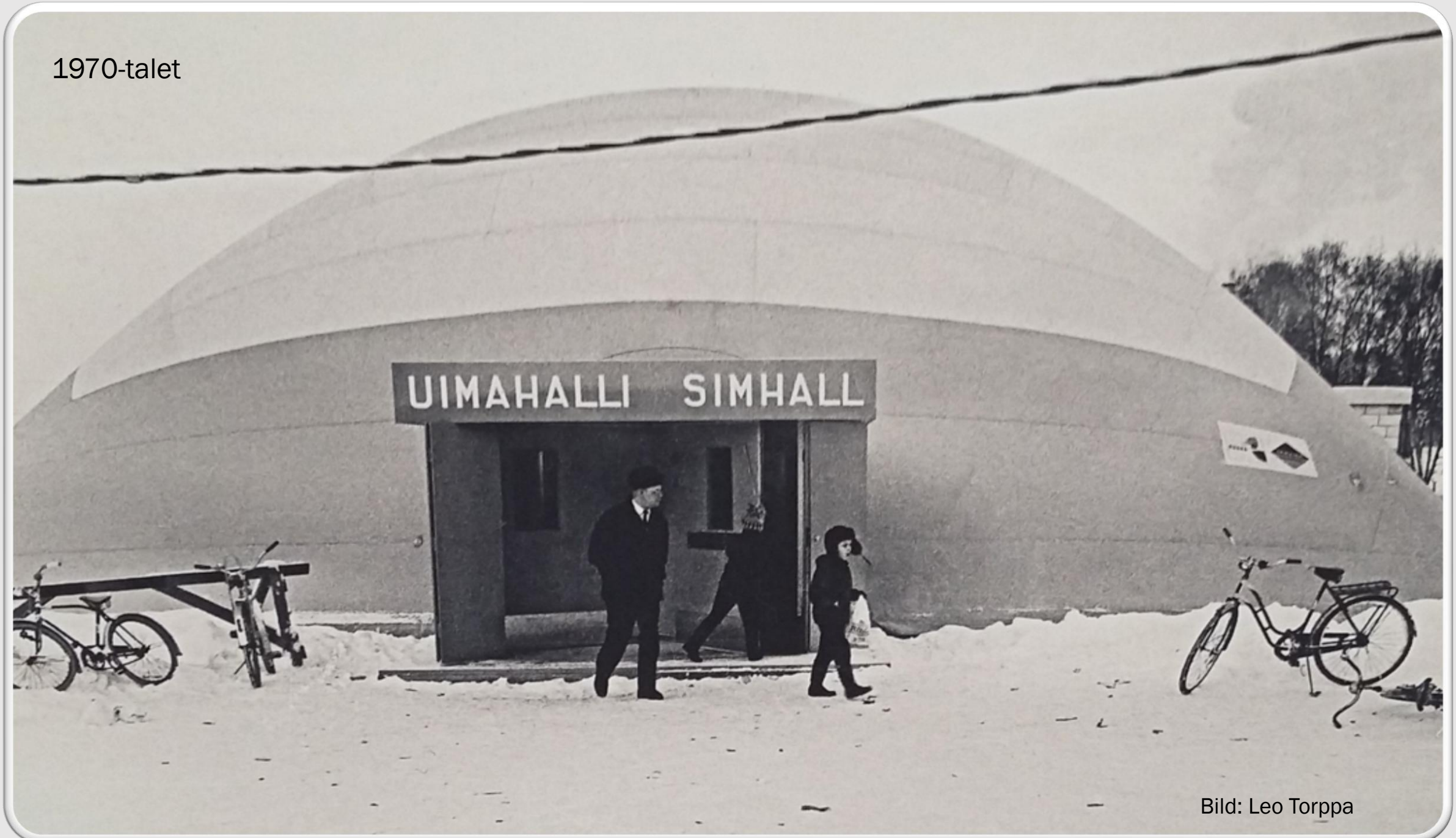
1970-talet
UIMAHALLI SIMHALL
Bild: Leo Torppa

Kupolhallen vid Idrottsgården

SIMHALLENS INVIGNING
1970

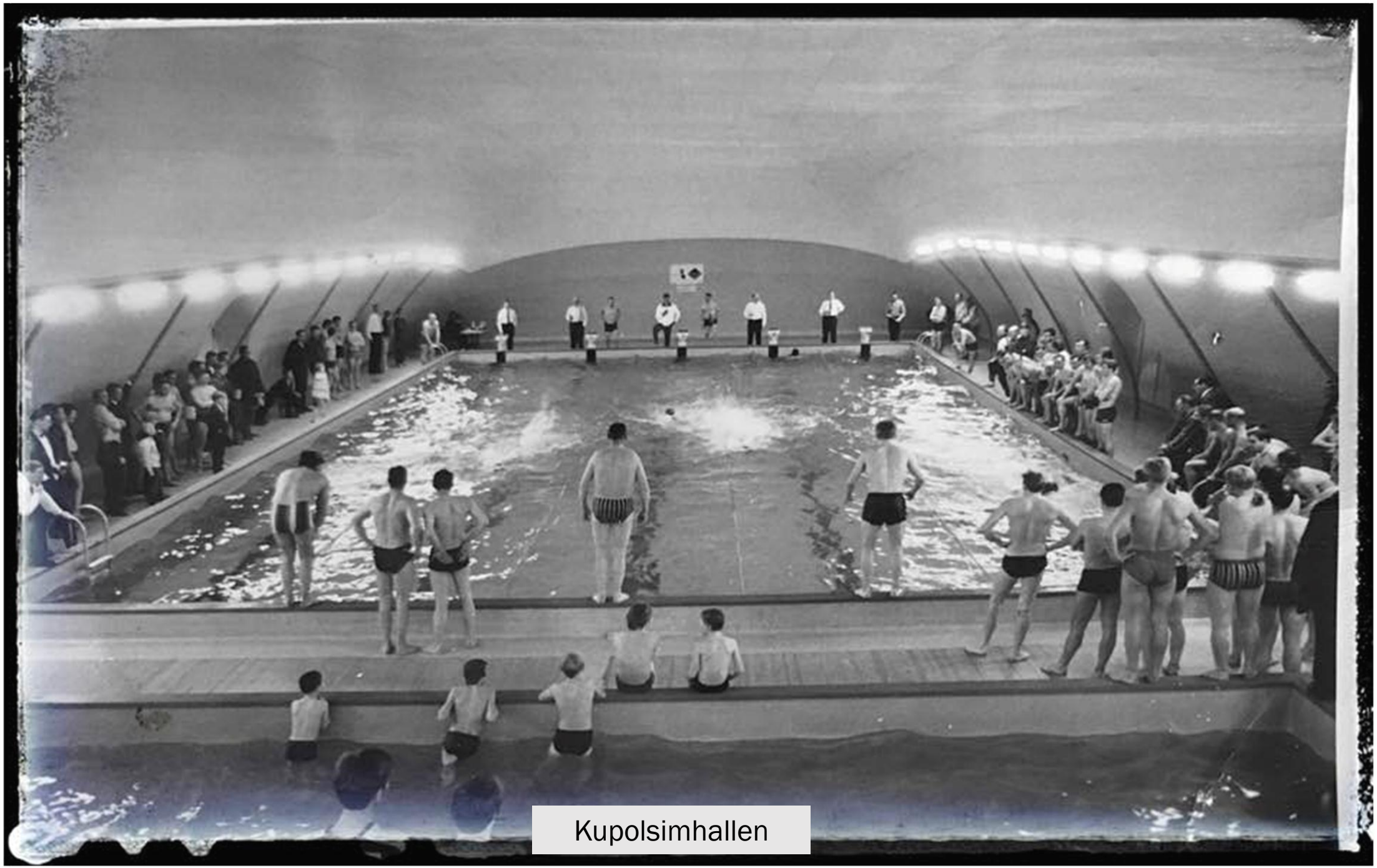

Kupolsimhallen

GAMLA BILDER

STADSLIVET

SÅ LEVDE MAN DÅ

Skyltfönstren drog folk till affärsgatorna

Festbelysningen i den skymmande höstkvällen gjorde otvivelaktigt ett starkt intryck på stadsborna: offentliga byggnader, affärer och många privata bostadshus lyste som ett enda ljushav. Många mänskor rörde sig på gatorna och beskådade detta under, som man åstadkommit med elektrisk belysning. Det sägs att kommerserådet Alfr. Björklunds skyltfönster, med vackra tyger, herrhattar och gnistrande glasvaror, väckte ett särdeles stort intresse. Ehuru det egentligen var fråga om en järnhandel, ansågs den originella varuexposén lyckad. Delikatessaffären Dahl & Löfgrens skyltfönster bjöd på en annan lyckad utställning, en skyltning som sades vara rent av aptitretande.[26)]

Gamlakarleby stads historia

Kvällspromenader via stadens skyltfönstrar

Bilder: Martin Prests arkiv

Till Nöje och Upplefvelse för en Ärad Allmänhet

Storgatan i Gamlakarleby

Ermos Husgerådsavdelning

FBK parad och akrobatik på järnvägstorget

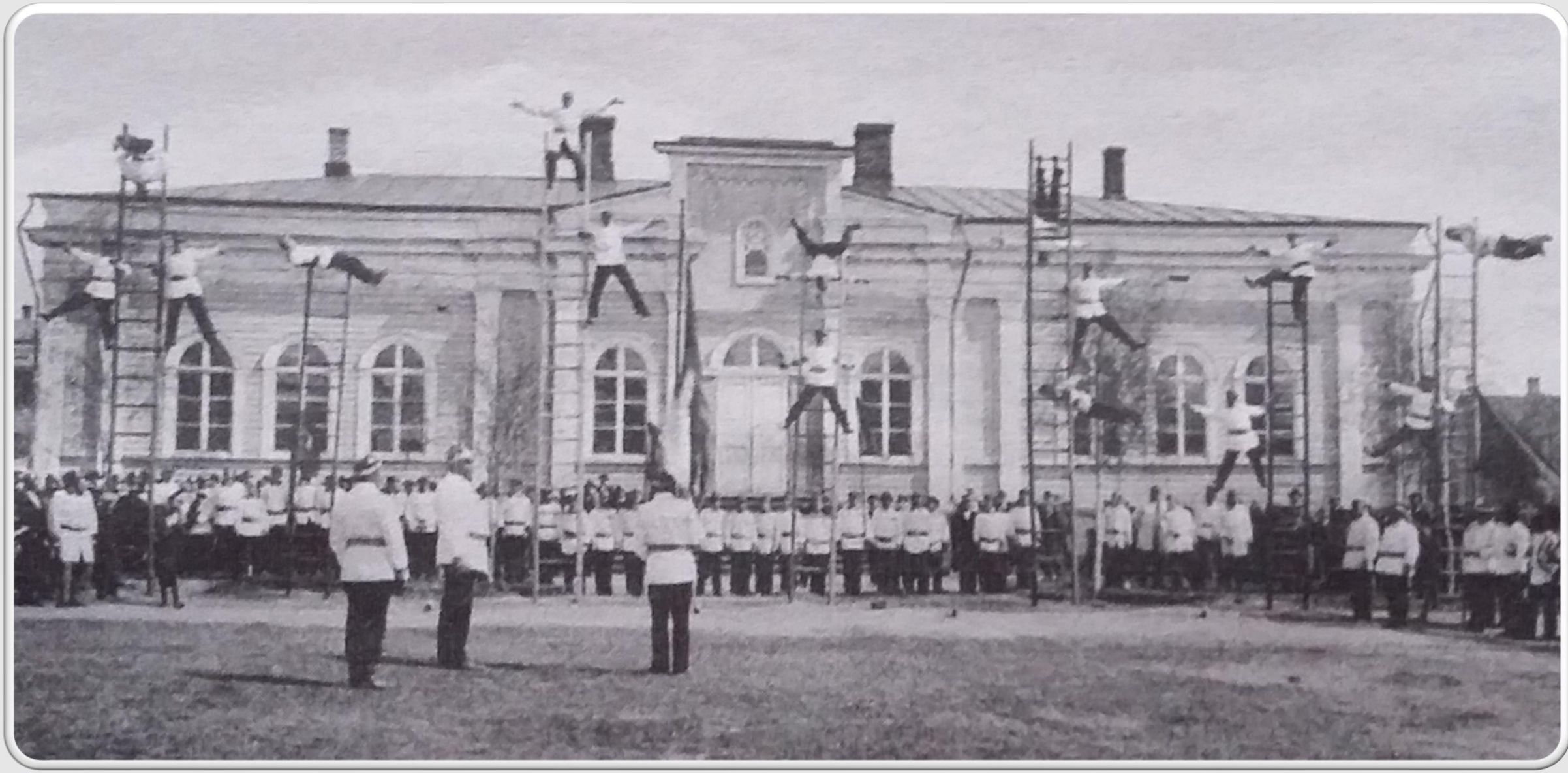

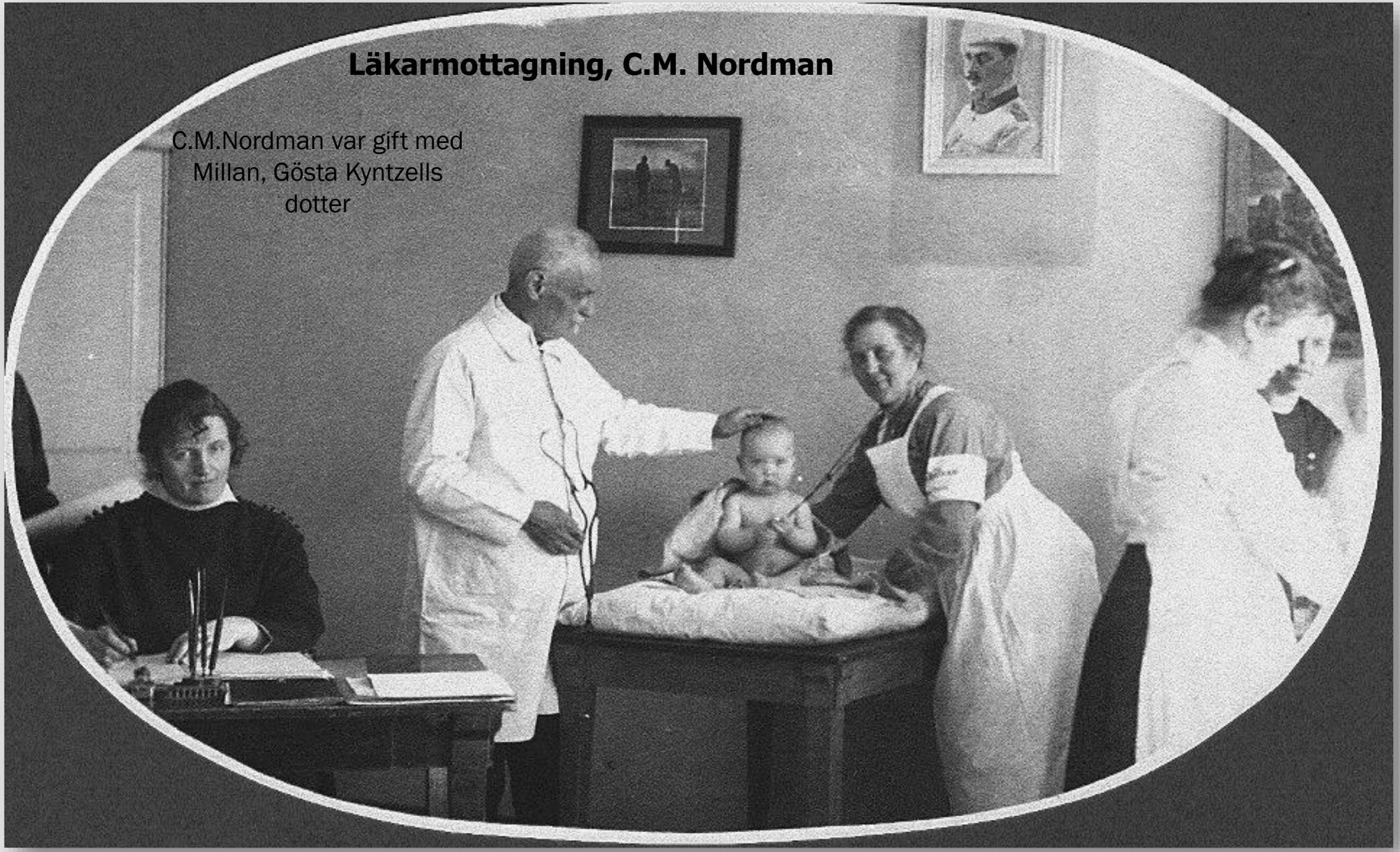
Läkarmottagning, C.M. Nordman
C.M.Nordman var gift med
Millan, Gösta Kyntzells
dotter

Torggatan 1970-1980

Långsveds bussar

Torggatan vid bron över sundet

- Livlig trafik med hästar, bilar och mänskor
- Ett kvarter fullt med småbutiker och en livlig torghandel

1970-talet

Societetshuset

Rudbäcks cykelaffär

Mokka-Motti

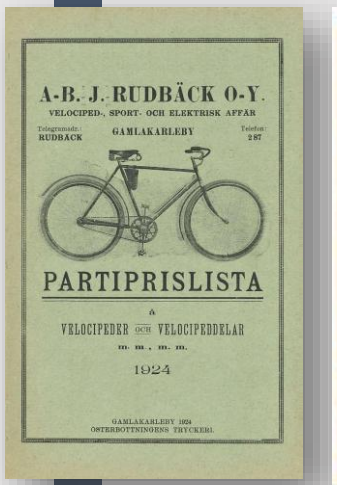

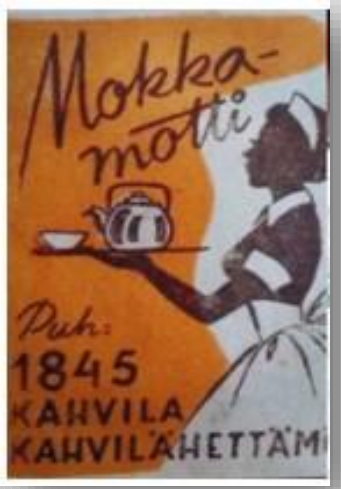

Taxibilar på 1920/1930-talet

Busshållplats invid Sundet på Strandgatan

På väg till landsbygden..

Lokaltrafiken

Onni Långsveds bussar

Yxpila - linjen

Onni Långsveds autobuss trafik

Hållplats vid Elverket/Saluhallen

Onni Långsveds Chervolet
Gamlakarleby-Yxpila

Kokkolan Taxit asemanpirssissä v. 1956.

Kuva Leo Torppa

SHELLMAR
TAXI

Fritz Lytts hästskjuts

Väinö Karlssons droskfirma på Bulevardsgatan (numera Gustav Adolfsgatan) år 1912. Droskfirman verkade ända till år 1942. Man använde hästfordon ännu långt in i bilismens tidevarv.

Gamlakarleby Andelsmejeri

Ordning och reda på vems mjölkhinkar man lastade och lossade.
Alla hinkar var numrerade enligt mjölkproducent.

1930-talet

Fiskhandel bakom Rådhuset
Före 1936 då torget flyttade till andra sidan av Sundet

Elis Ahlö (Bosund), Lennart Slotte, Lars Löfman, Herman Finnilä (fiskhandlare) och livari Jäntti

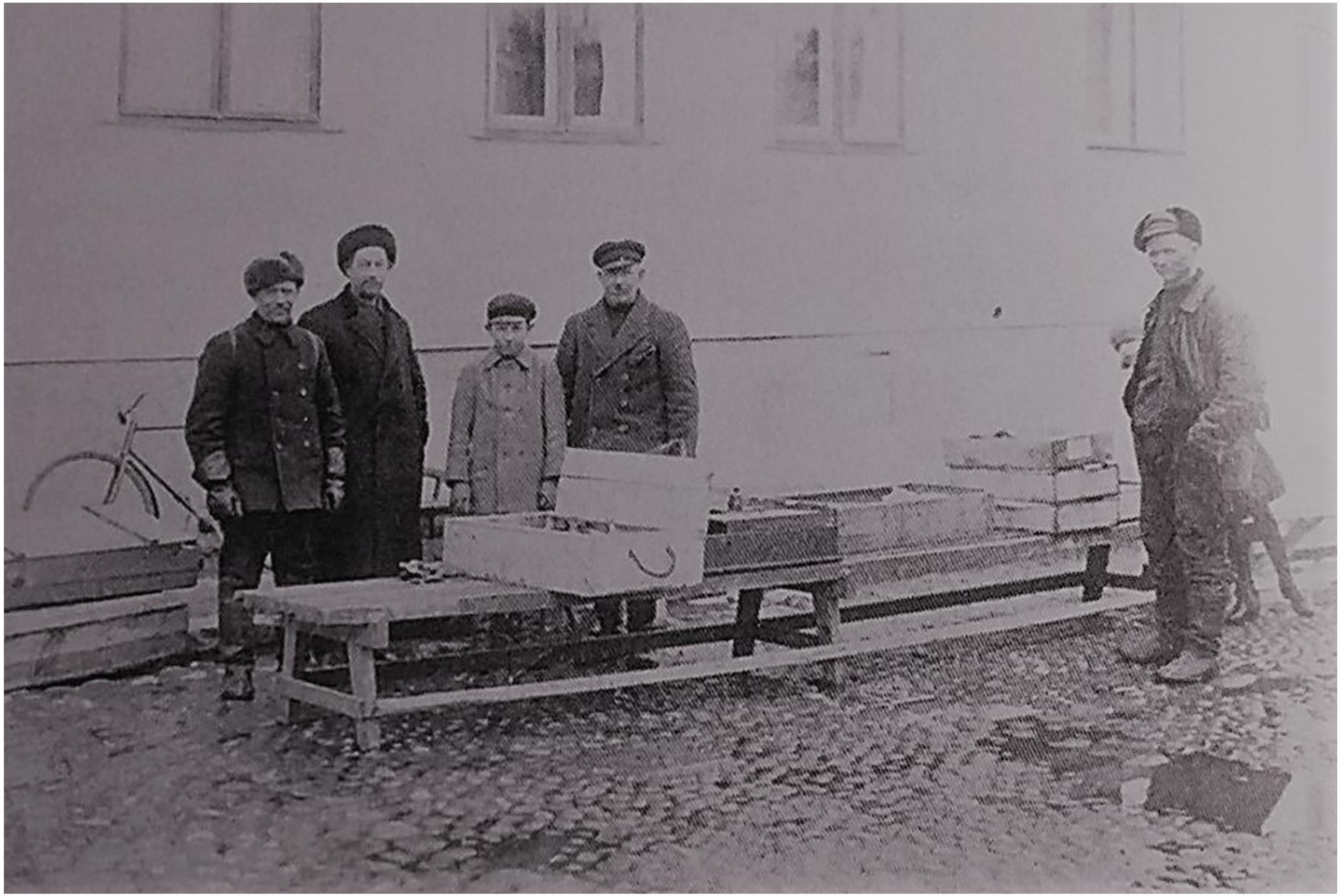

Statsjärnvägarnas banmästare J. Cederberg med dressin på tjänsteuppdrag någongång på 1920-talet.

Modevisning vid Sokos

Modevisning i KPO:s skyltfönster (Rosso)

Halkokari simstrand 1960-talet

Gamlakarleby Spelen

En stor händelse på 1950 - 1960-talen

17 000 åskådare 1955

Assar Rönnlund
1962

Dubbelriktad Strandgata
1960-talet

Ballongförsäljning
1957

Far och son Järvi 1966 / Bild Pekka Agarth

Torghandel 1966

Bild: Pekka Agarth / Helvi Kankainen i bild

1960 - talet
FISCHHALL - KALAHALLI
Bild: K.Mäkinen

”Krunni” vid Torget
Ulpu Välikangas

Från tiden då folk ännu samlades på Torget

Miljön inspirerade

Livlig torghandel

Konstverk
till salu
FISKHALL
Peter Slotte ©

Peter Slotte ©

Tobakspaus invid Sundet

Arbetsdagen är slut
1958
Peter Slotte

Karleby
Sparbank
”Peräbankko”
1960

Valdemar
Brandt

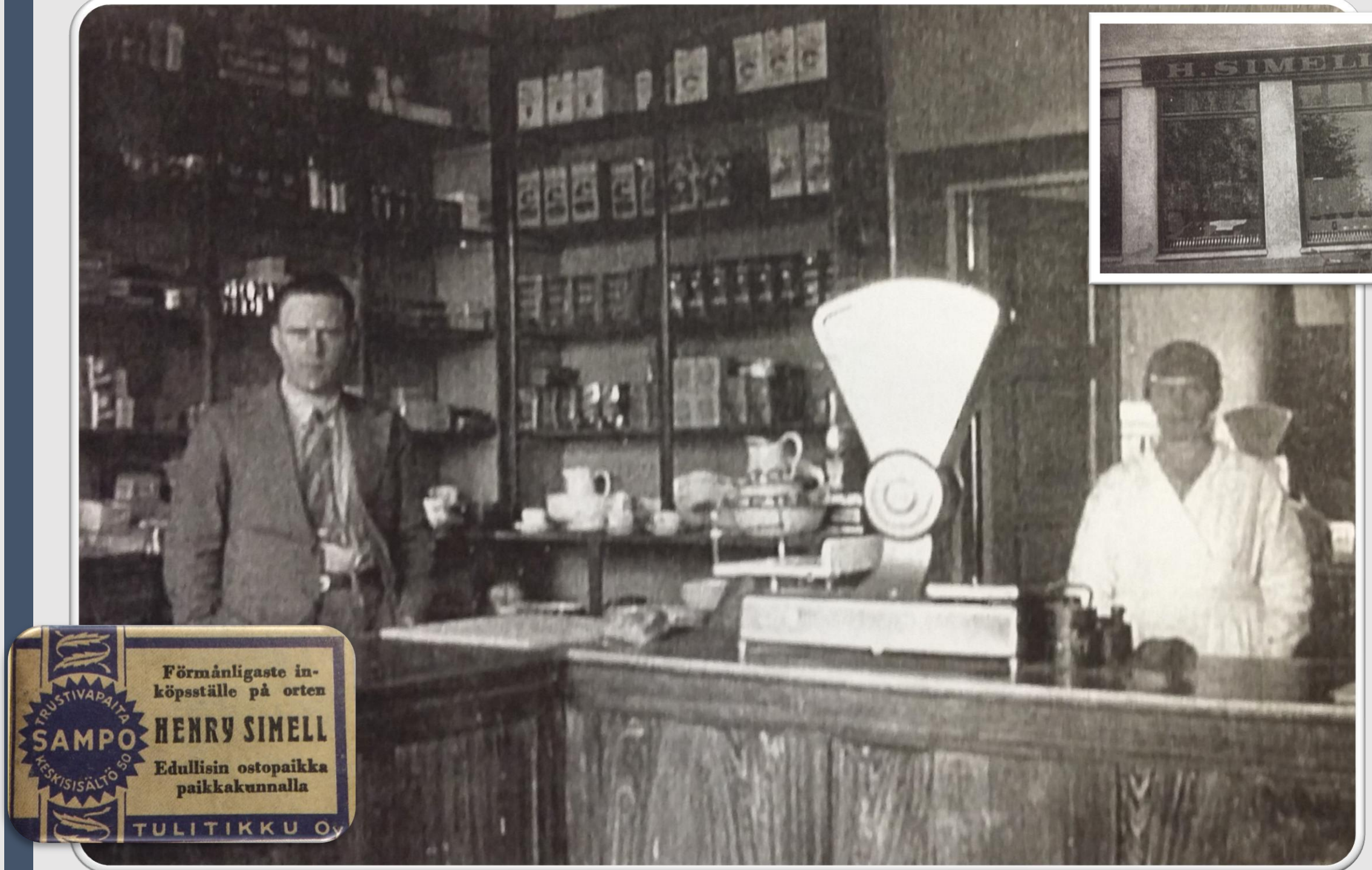
H. SIMELL
TRUSTIVAPAITA
SAMPO
KESKISISÄLTÖ 50
Förmånligaste inköpsställe på orten
HENRY SIMELL
Edullisin ostopaikka paikkakunnalla
TULITIKKU Oy

KPO butiksdisk

KPO huvudbutiken 1926

KPO butiken 1928

KPO självbetjäningsdisk

Respektingivande kassa-apparat

Alfr Björklunds järnhandel
Personal 1923

Parkrestaurangen
Mikado
1933

Nordiska Dagarna
Parad på Långbrogatan
i juni 1962

Nordiska dagarna

HERKKU
KESKUS
Fazer
MAINOS
SF
VL-137

REX

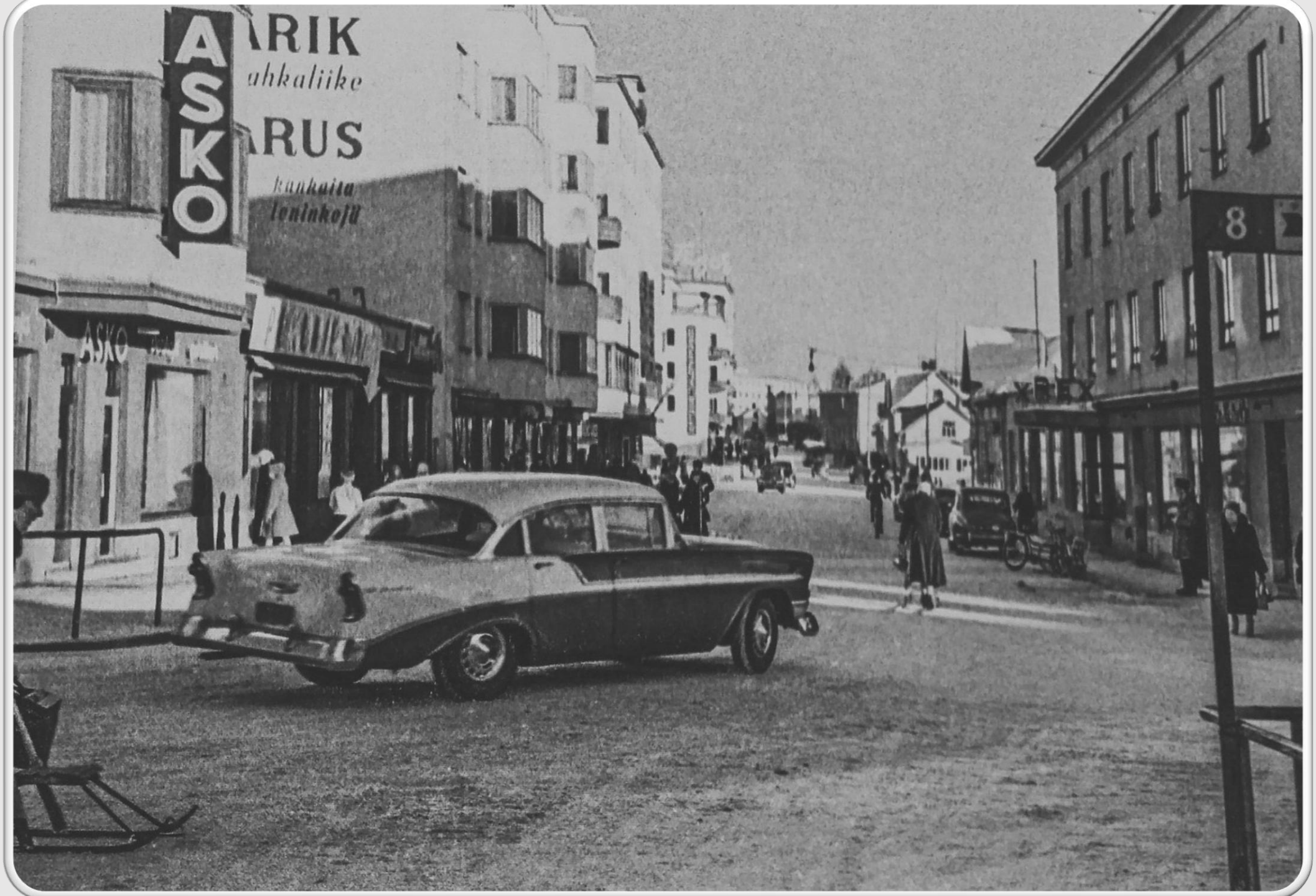
ASKO
RIK
ahkaliike
RUS
kankaita
leninkejä
ASKO
REX
8

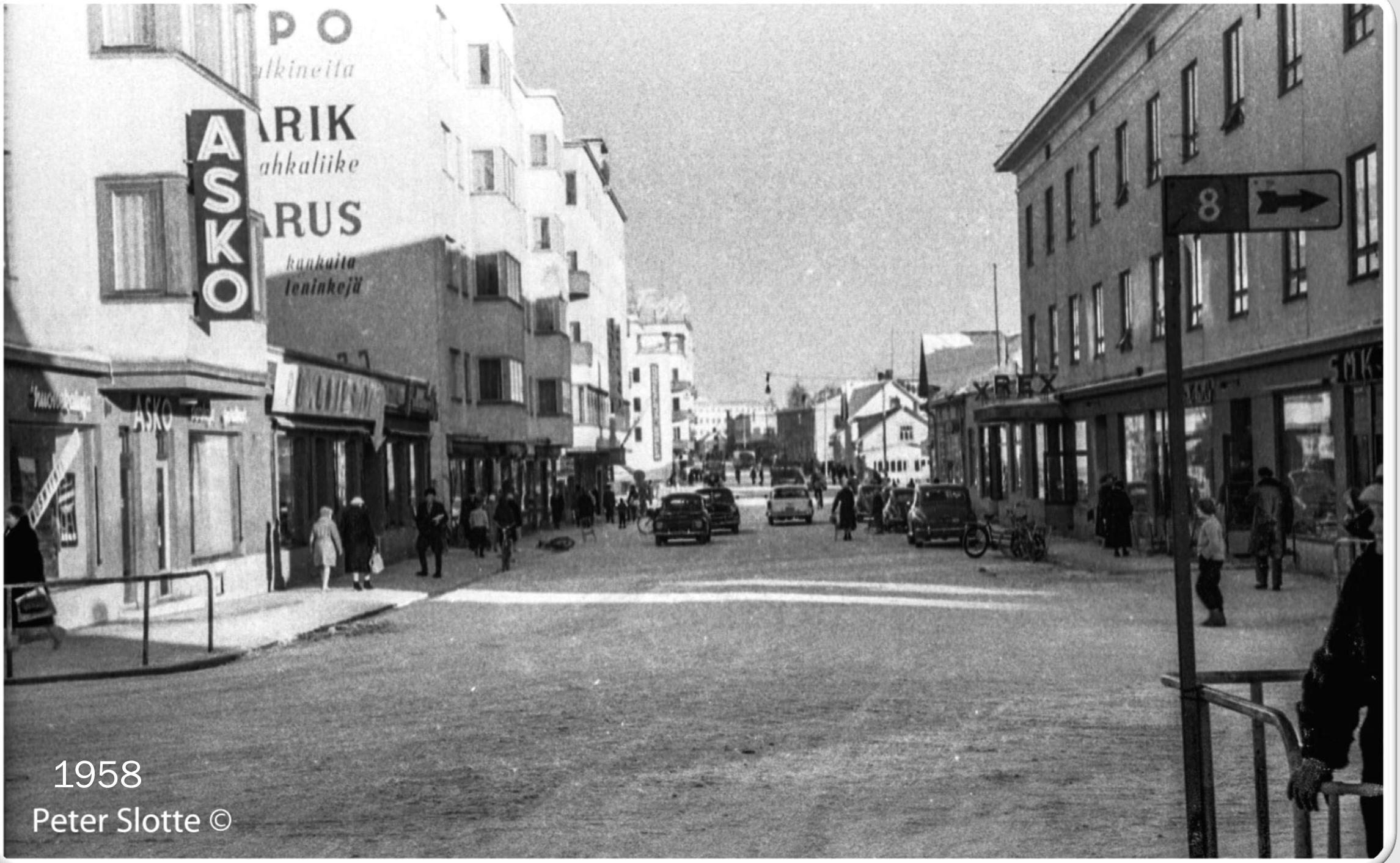

1958

Peter Slotte ©

1957
Peter Slotte ©
VI-126
SF

Leo Torppa

1958

CITY
KIOSKI
KULTARAHA
KAIKKIEN PANKKIEN KORTEILLA
ISOJA
FOTO
ETUJA
SALE
SALE
SUOMEN EDULLISIMPIA KULTA -JA KELLOKAUPPOJA
PARISTON VAIHTO KELLOON 25.-
BCO-973

STORE · SALO · TV · STORE
TV-STORE · SALORA
SONY
SONY
SONY
STS
P

Karleby Centrum
1967

KPO backen

Storgatan 1960

Distribution av Negerpojkens kaffe

Snötransport på Storgatan

Kyssarnas bro Pususilta Puurokari 1909

- Brännvins bränneriet i bakgrunden
- Handelsman Jan Forsén ägde Bränneriet som grundats 1869

Källa: kokkola.fi

I bakgrunden på bilden från 1910-talet syns brännvinsbränneriet som Jan Forsén d.y. grundade 1869. I förgrunden Kyssarnas bro. Vi Neristassbor rf, Karleby hembygdsarkiv.

Handelsman Jan Forsén den yngre grundade 1869 det andra brännvins-bränneriet, som byggdes närmare staden på Sundets östra strand, på Hakalaxsidan. Det låg ungefär vid nuvarande Norra omfartsvägen. Till Forséns bränneri hörde två stora byggnader.

Bränneribyggnaden flyttades senare till adressen Karlebygatan 38, där den har fungerat som bostadshus. Bränneriet var inte verksamt i särskilt många år.

Jan Forsén

Karlebygatan 38

Åkö färjfäste

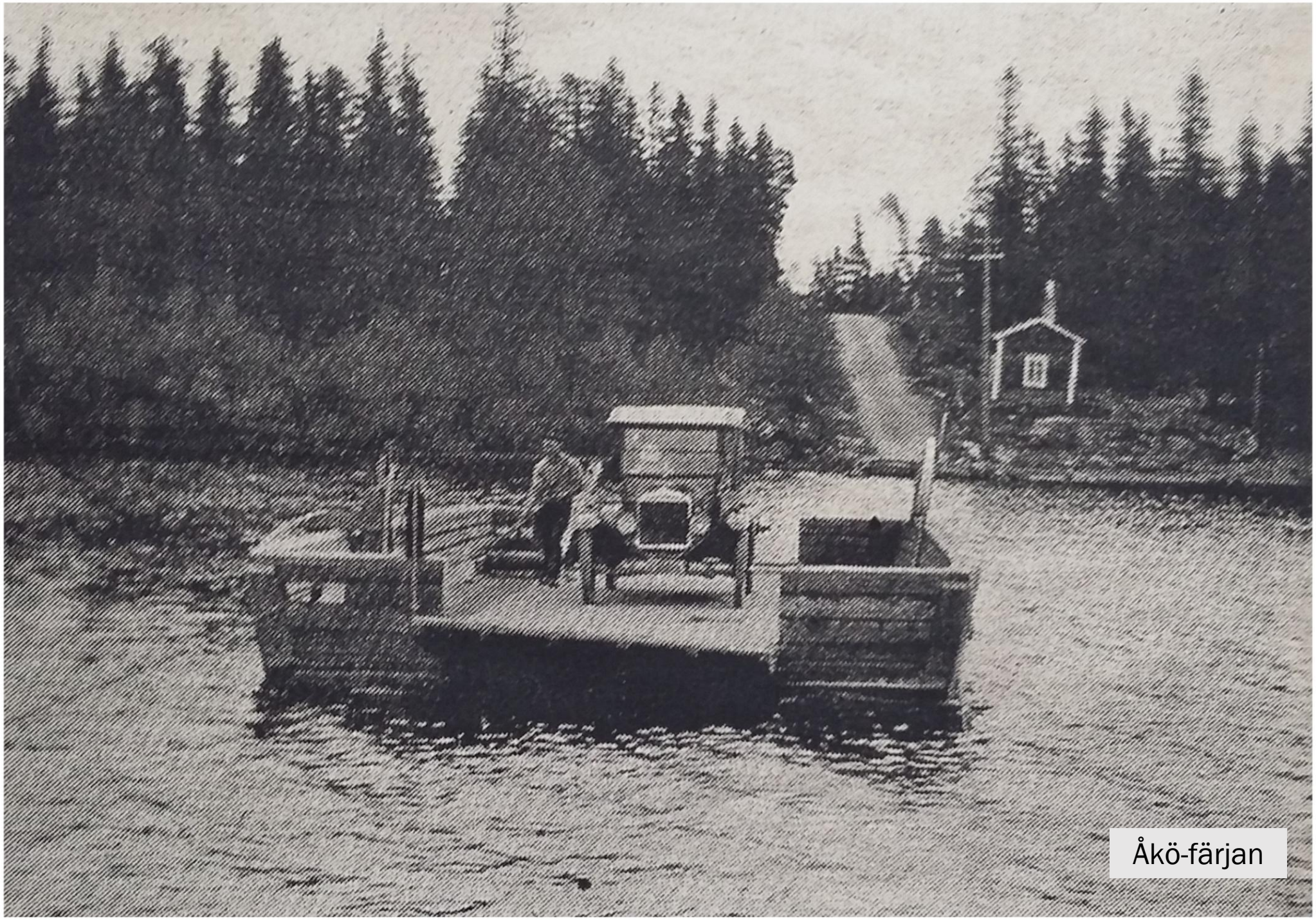

Åkö-färjan

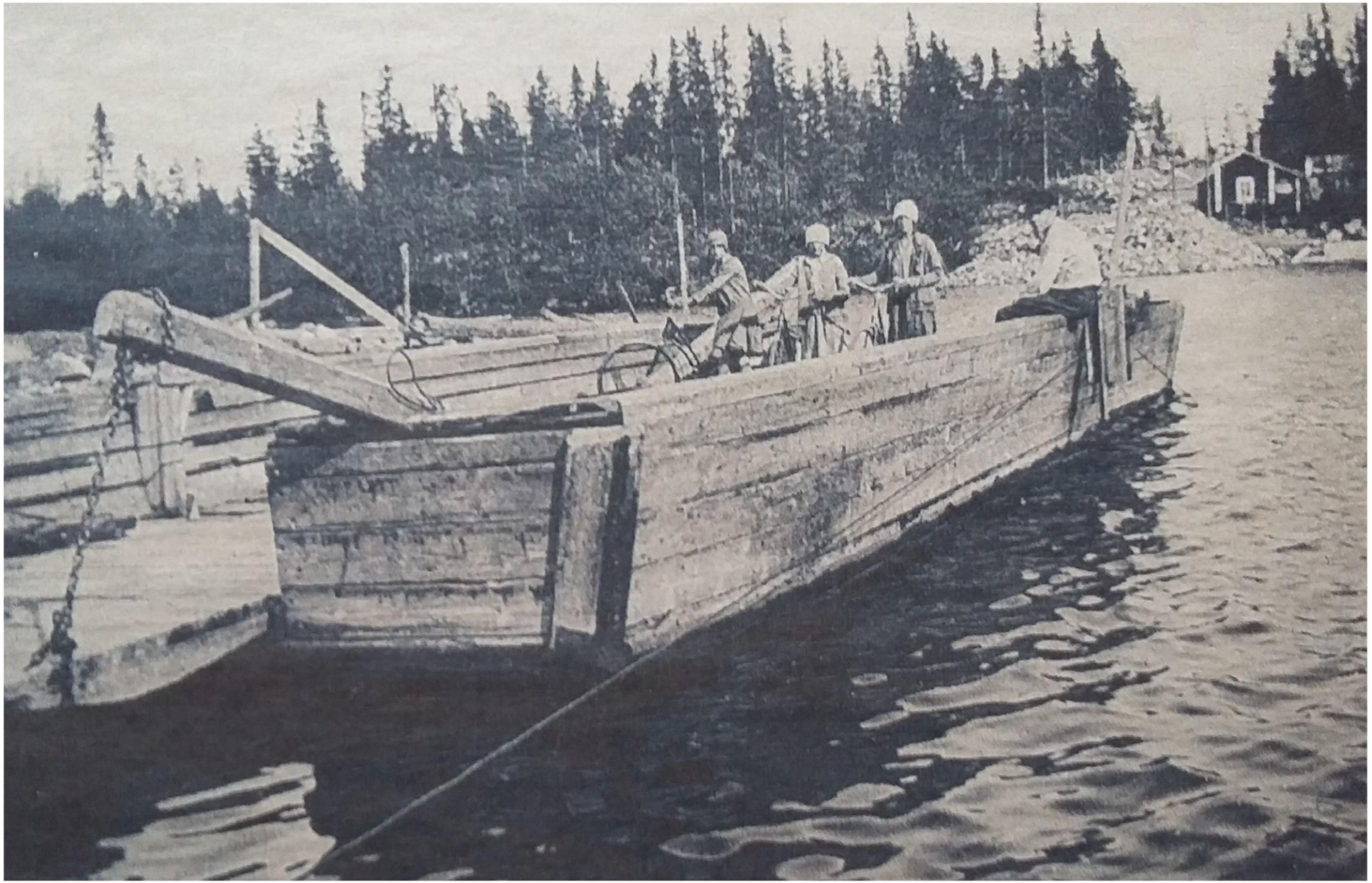

Åkö ströms bro 1931

Pajazzo vid Fennia-baren

Mejerigatan och Torggatans korsning

Strandgatan 1986 / Nuv. Maxim

KPO-backen / Fabriksgatan

Alko 1957 i Suomen Marjats fastighet

Alkos öppning efter förbudslagen
5.4.1932 i Slottes hus

Hakalax polishäkte – Långbrogatan 1928 / förbudstider

Senare KePa:s Esso-station

Landspolisen under förbudstiden 1928

Bothnia vid kaj

Bothnia vid kaj

s/s Coccolita till Skellefteå 1967-1969

Lillasyster – ska vi fara ti sverje ?

s/s COCCOLITA

RAHTIASIAT — FRAKTFRÅGOR:

Suomessa — I Finland
AB OTTO RODEN OY
Yxpila — Ykspihlaja
☎ 6239
Telex 76—111

Ruotsissa — I Sverige
NORR-POOL AB
Skellefteå
☎ 0910/77230
Telex 6828

MATKATOIMISTO — RESEBYRÅ

PERÄMERENLINJA
BOTTENVIKSLINJEN
1969

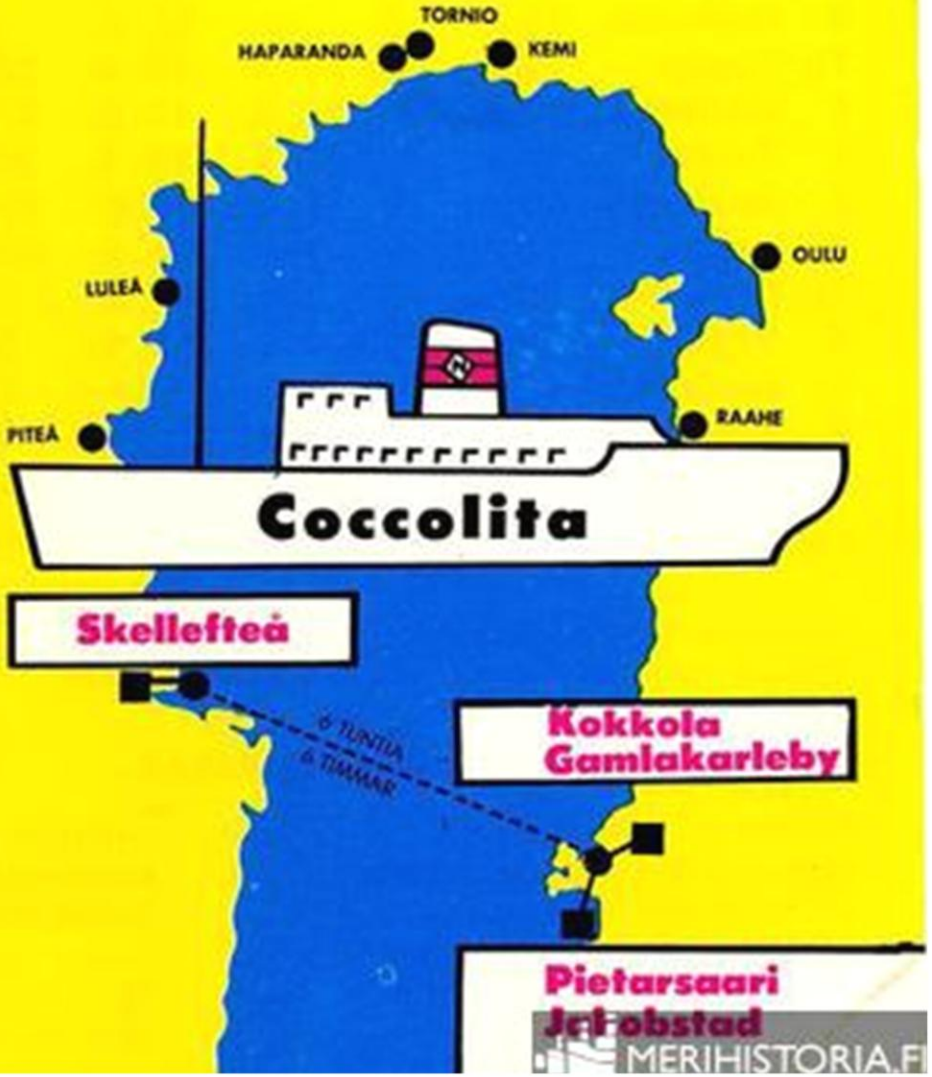

MERIHISTORIA.FI

Dikeskörning på Vasavägen 1956

De Gamlas Hem 1925

Fotboll på V.kyrkogatan

På promenad mot centrum
Hagströms hörn 1936

Kor på Västra Kyrkogatan

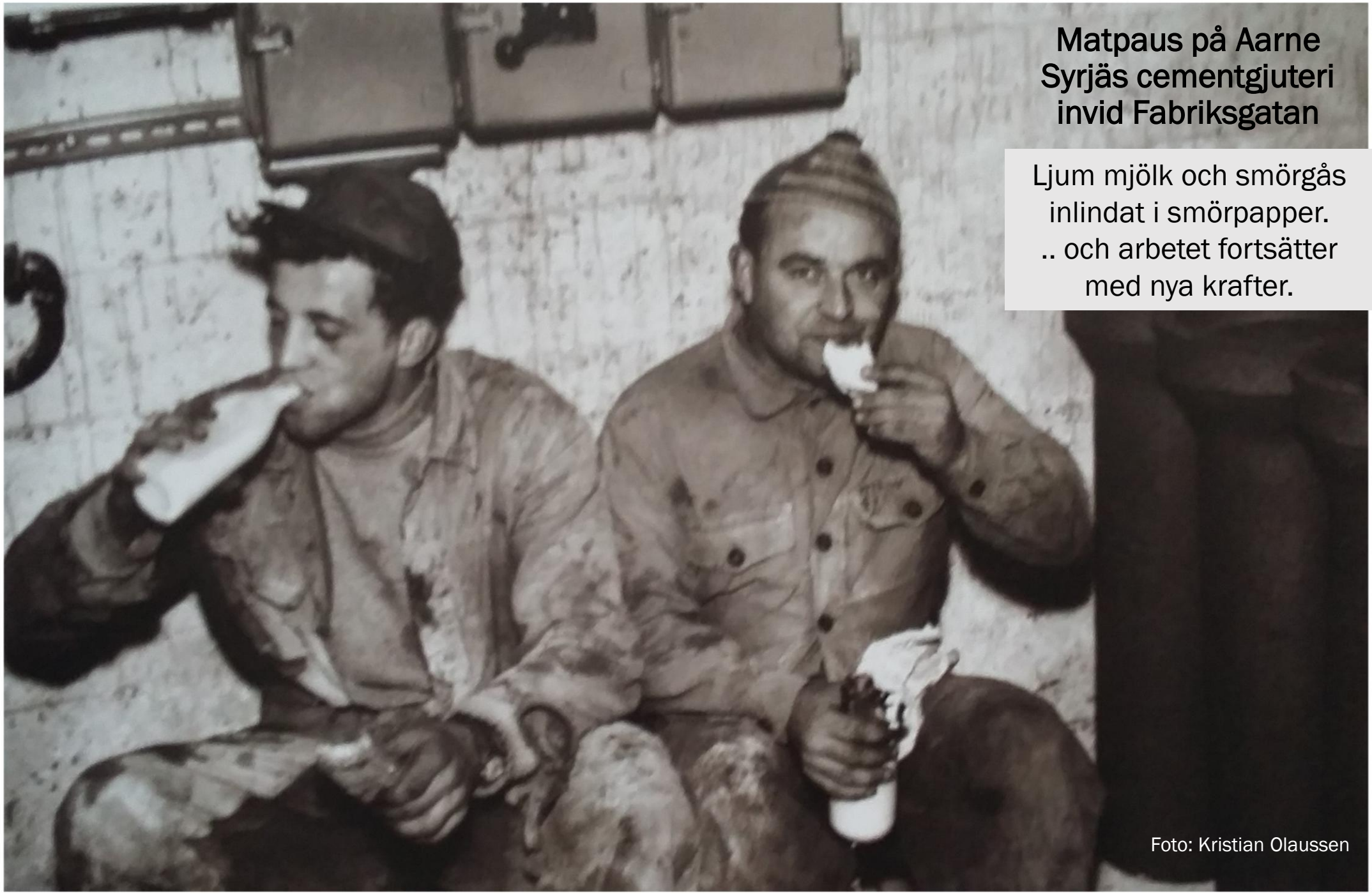

Matpaus på Aarne Syrjäs cementgjuteri invid Fabriksgatan

Ljum mjölk och smörgås inlindat i smörpapper.
.. och arbetet fortsätter med nya krafter.

Foto: Kristian Olaussen

KPO 1963

GAMLAKARLEBY FRÅN ÅVAN

Flygfotografier och stadsvyer från svunna tider

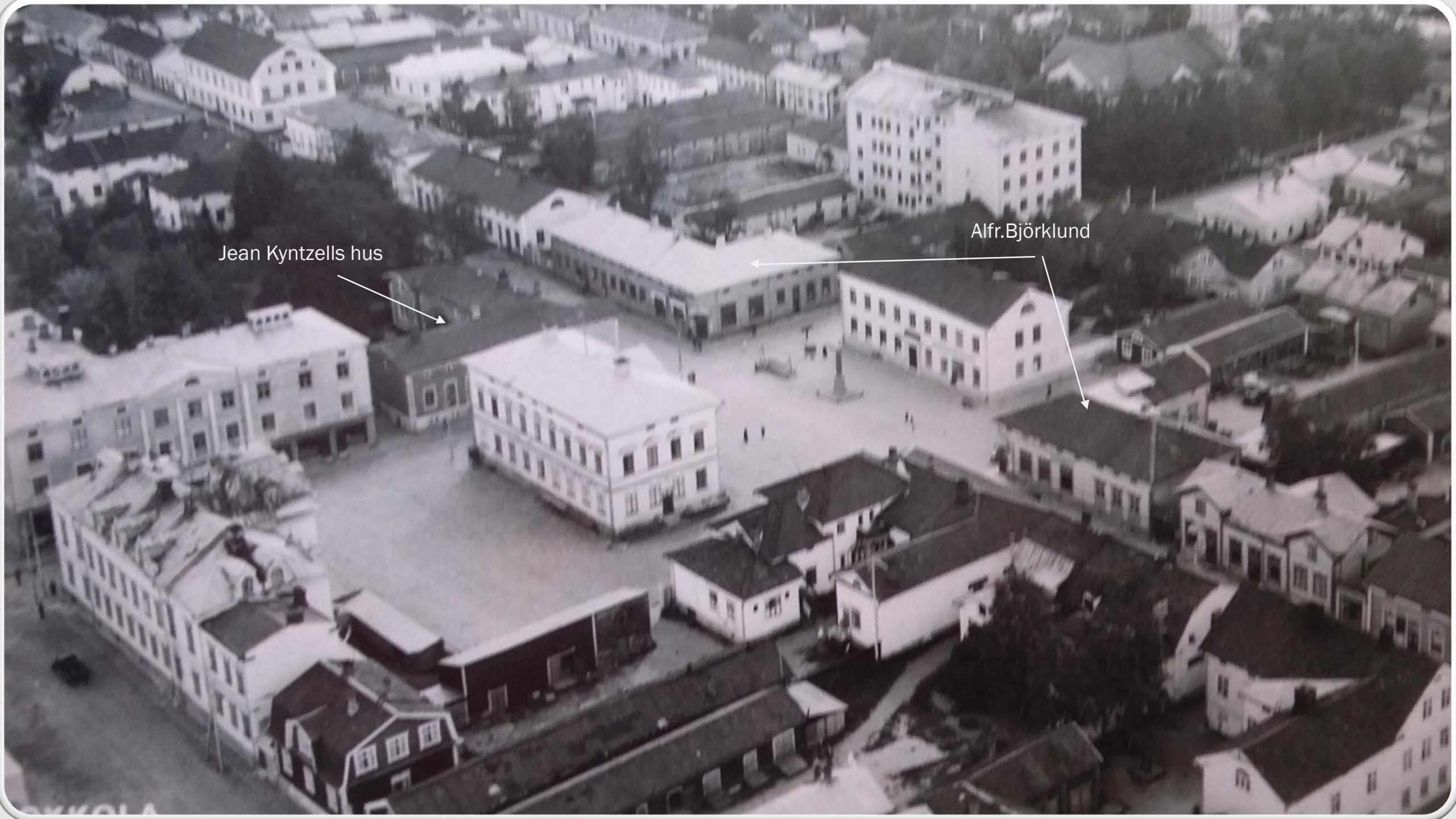
Jean Kyntzells hus
Alfr.Björklund

1940
KKOLA

Vy 1942

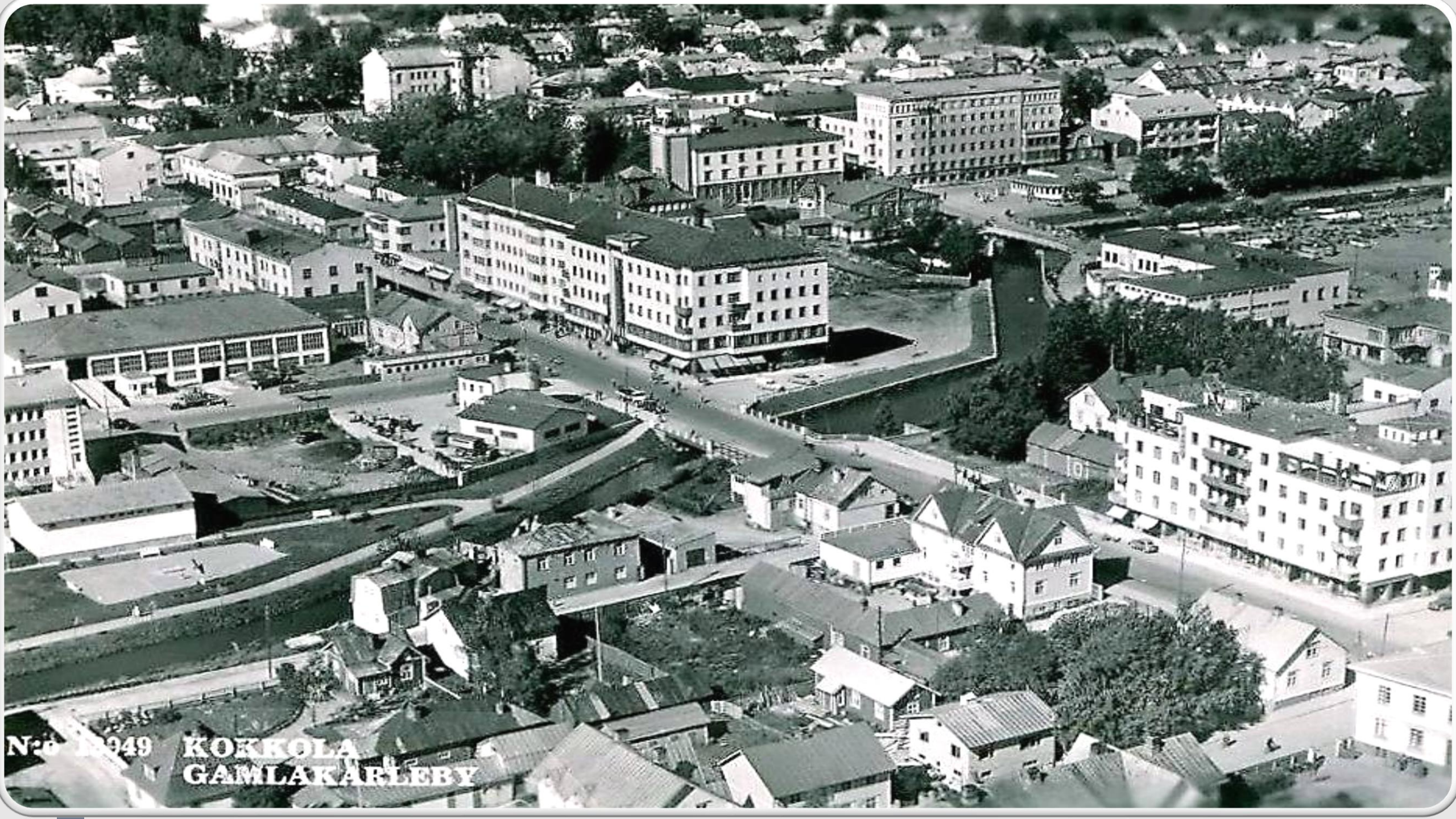
N:o 1949 KOKKOLA
GAMLAKARLEBY

Anttila-kvarteret
1964
N:o 17531 KOKKOLA —
GAMLAKARLEB

Mejeriet
KNH
Bageriet
Norrbaggen

Järnvägsbron
1950-talet

Anttila-kvarteret 1964

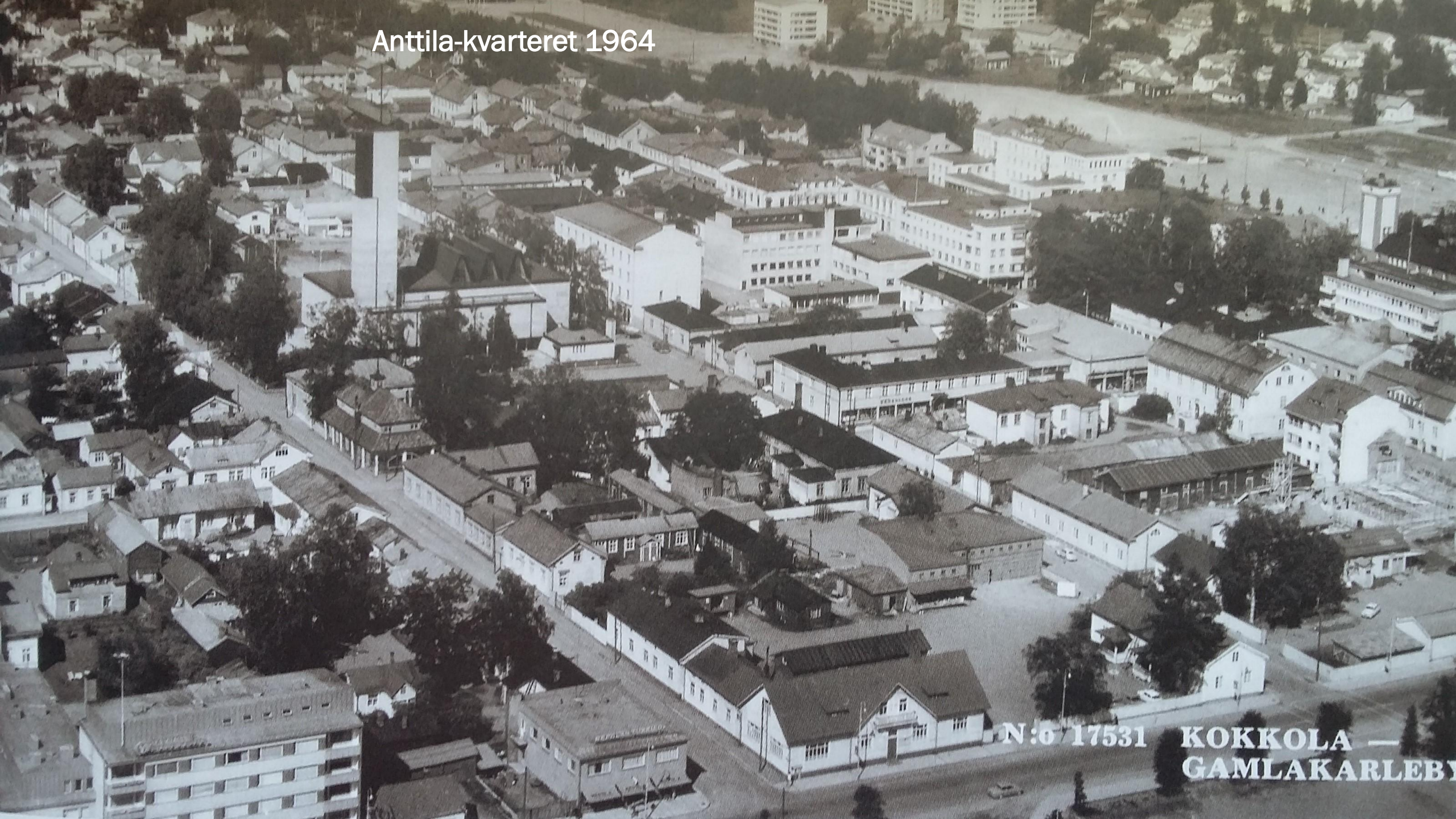

Hagströms med omgivning
på 1950-talet

FÖRSVUNNA PRODUKTER

LOKALT TILLVERKADE
Uppgång och Nedgång

Vart har alla produkter försvunnit och Vart har alla fabriker tagit vägen?

Tjäran försvann, **S**keppsbyggandet försvann och därmed också repslageri, segeldukstillverkning och sågverk, **G**arverierna försvann, **B**eklädnadsindustrin försvann. Vår egen **L**emonad tog slut, **L**ikören och **B**rännvinet likaså. Inget **T**uggummi och inga **K**arameller har vi längre. **M**öbeltillverkningen och **S**nickerierna gick sin väg.

Vart har produkterna försvunnit ?

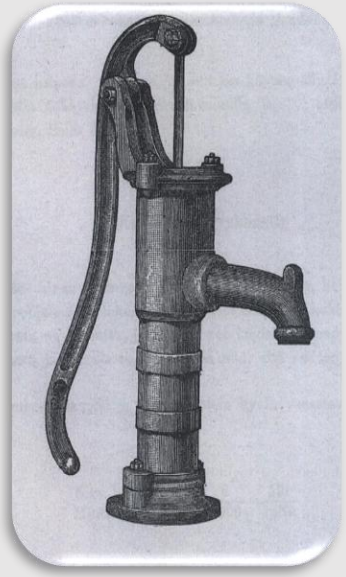

Produkter som försvunnit och fabriker som upphört

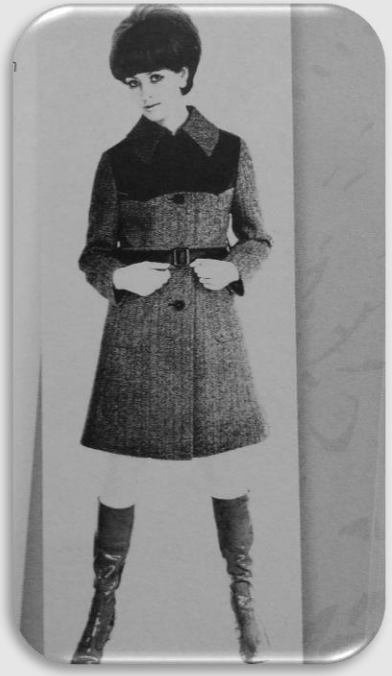

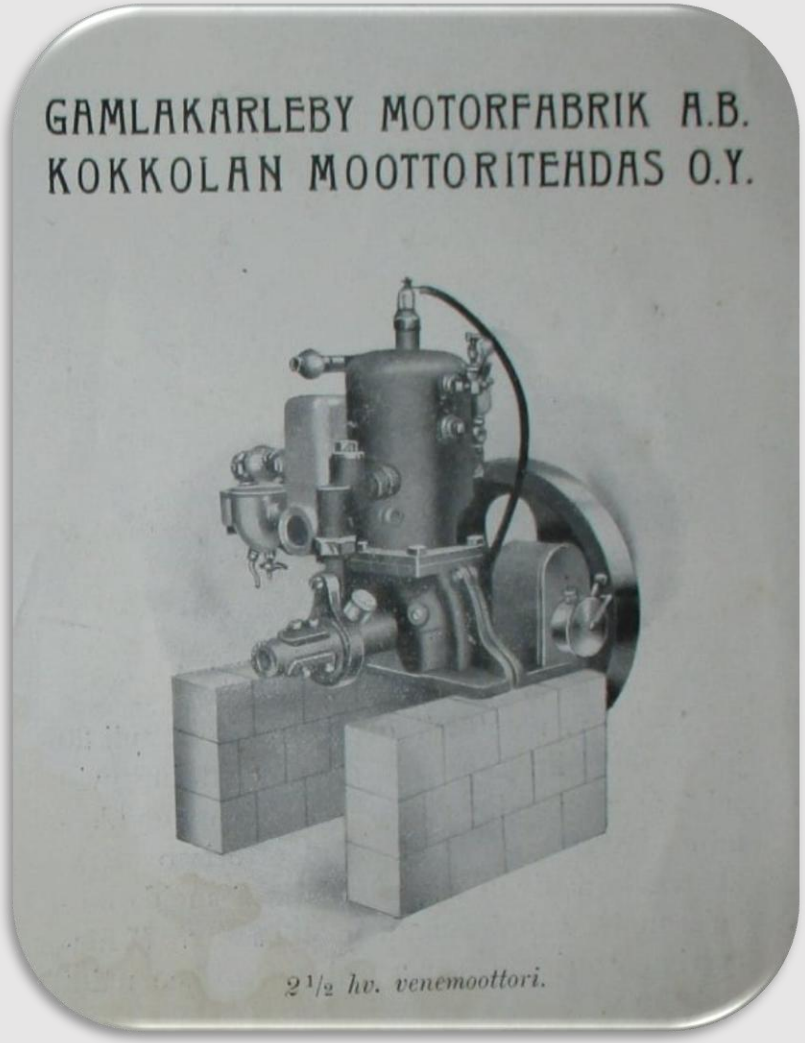

Läskedrycksfabrik F:ma Allan Holm Linnusperä

Allan Holm

Gamlakarleby Bryggeri Ab

Tuggummifabriken Oy Champion Ab 1953 - 1967

Nils Granholm

Negerpojkens kaffe

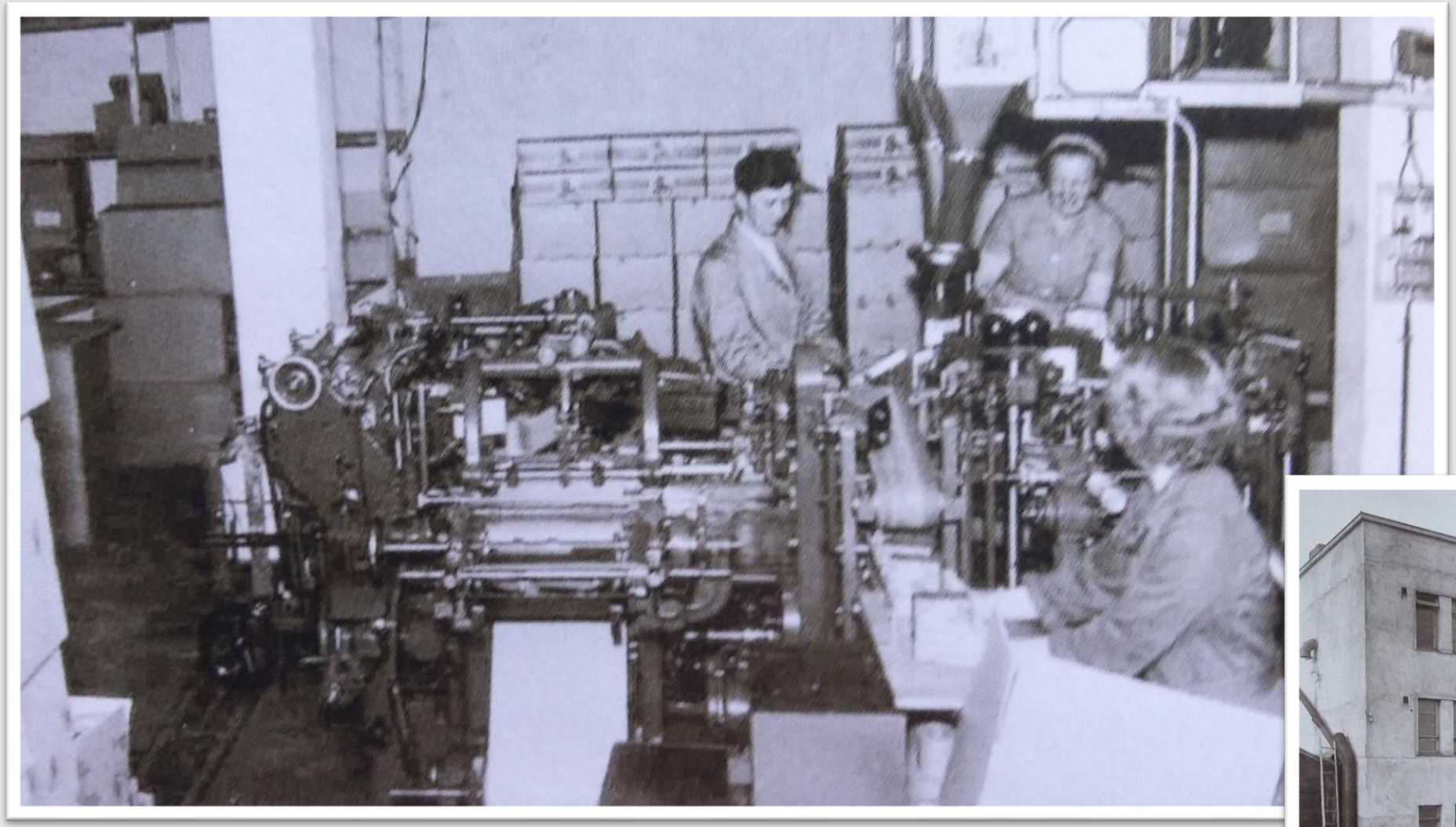

Gamlakarleby Kafferosteri
1935 - 1962

Renlund hade också båttillverkning i Kronoby. I nya och moderna utrymmen tillverkade man ***Finnark*** båtarna.

1958 – 1967
Cykelmonteringsfabrik

E.A.Renlund

1908 – 1984
H.Nylunds skaftfabrik och snickeri på Hakalaxgatan

Tvättbräde

Skaft

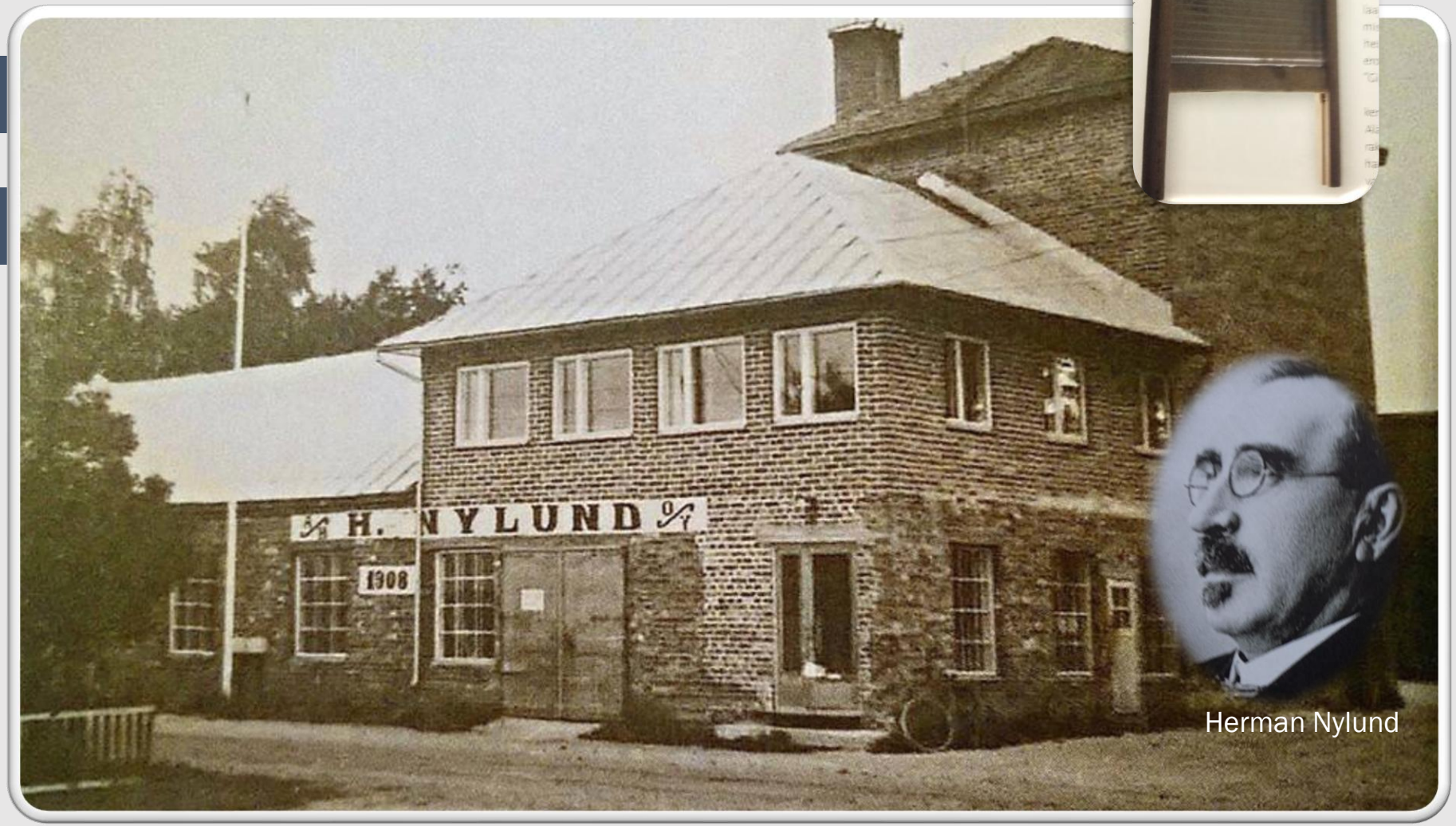

Gamlakarleby Andelsmejeri

Mejeri – Mjölkbutik – Glassfabrik

Torggatan

Mjölk

Grädde

Långfil

Smör

Glass

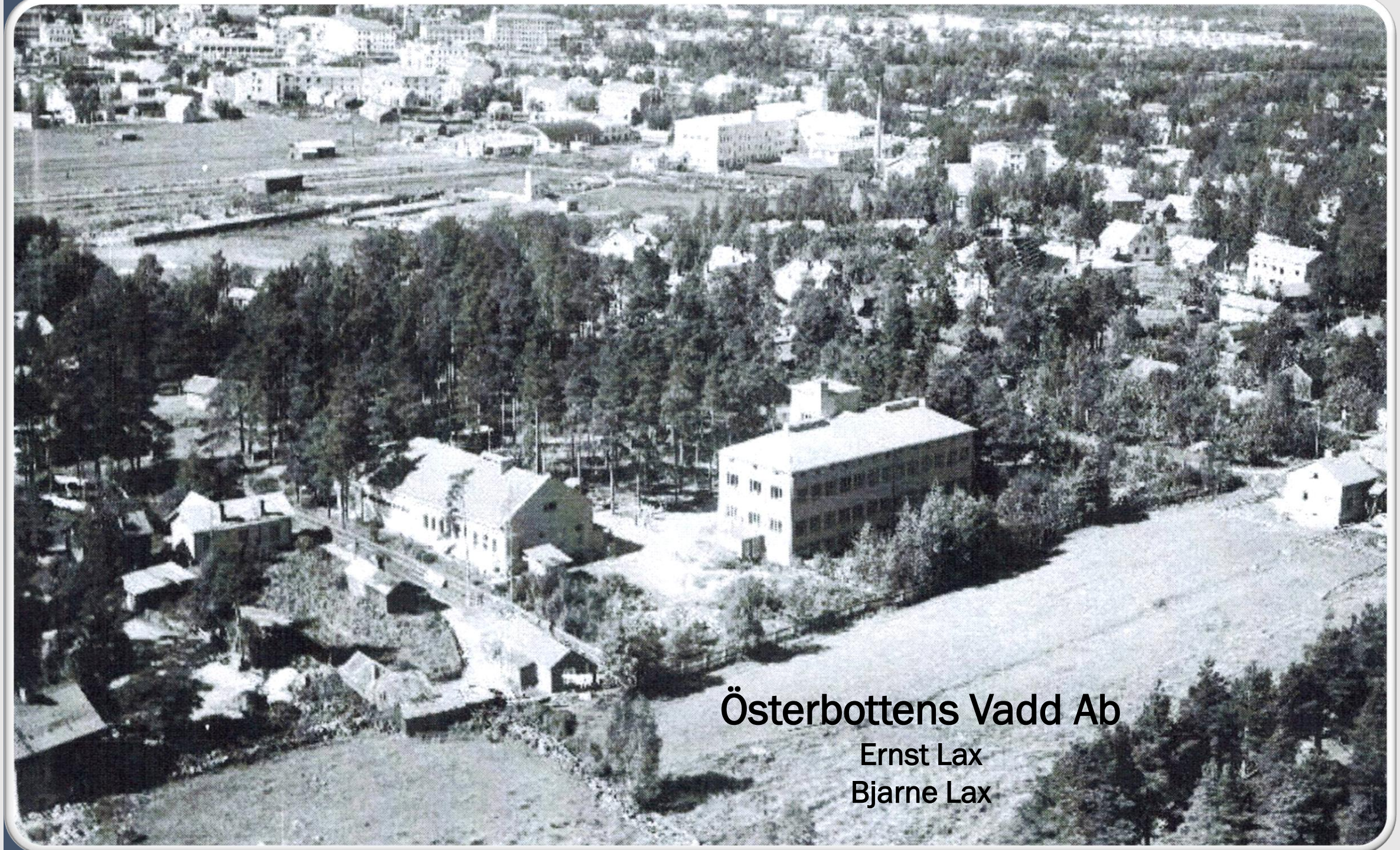

Österbottens Vadd Ab

Ernst Lax
Bjarne Lax

Hagströms Läderfabrik Ab
(1896/1903-1980)

AL, Olof, Leander och Mark Hagström

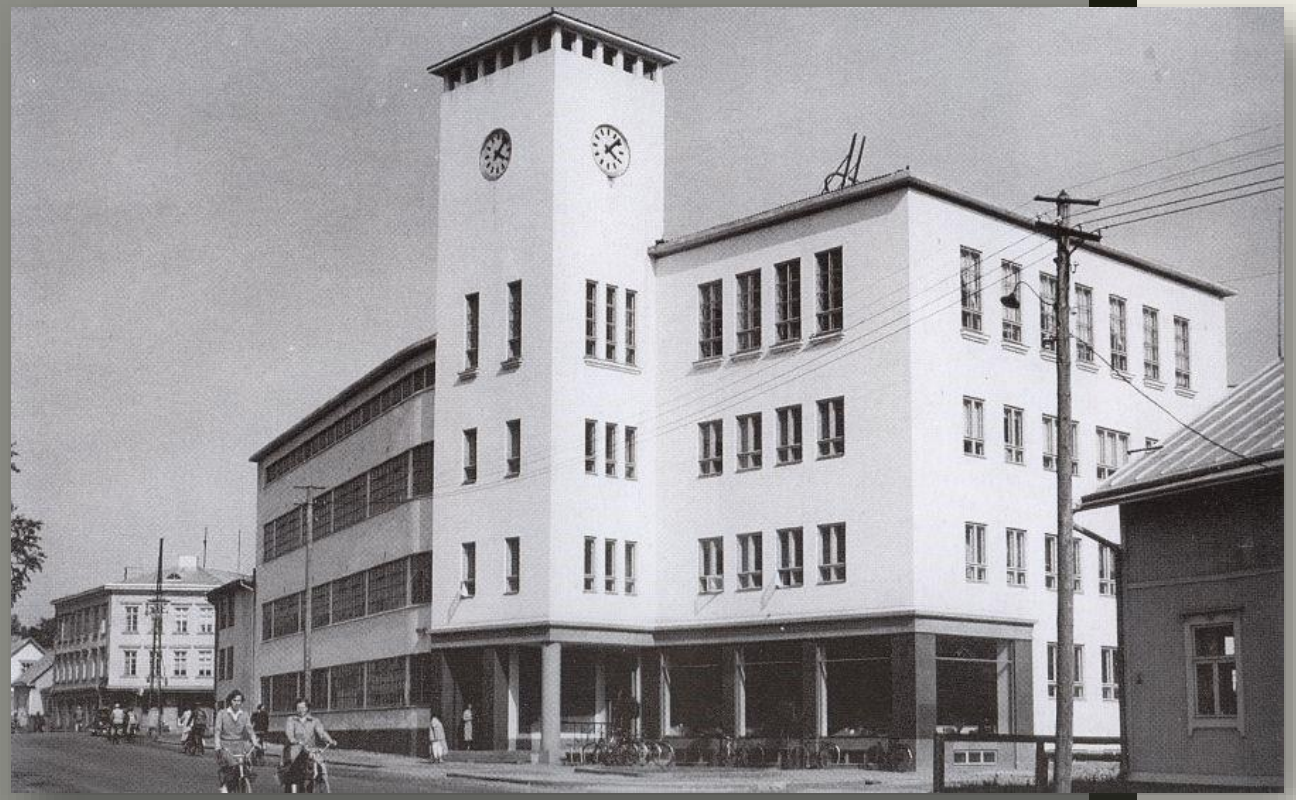

Sysselsatte som mest ca 600 personer

Heikki Huhtamäkis Karamellfabrik

(nuv. Kallestorg)

Senare ”Hellas” i Åbo

CHARKUTERIAFFÄREN

Axel Hagas Korvfabrik & Charkuteriaffär

REKOMMENDERAS!

Grundat 1898

Axel Haga

Suomen Marjat Oy
Finska Bär Ab
1932 - 1995

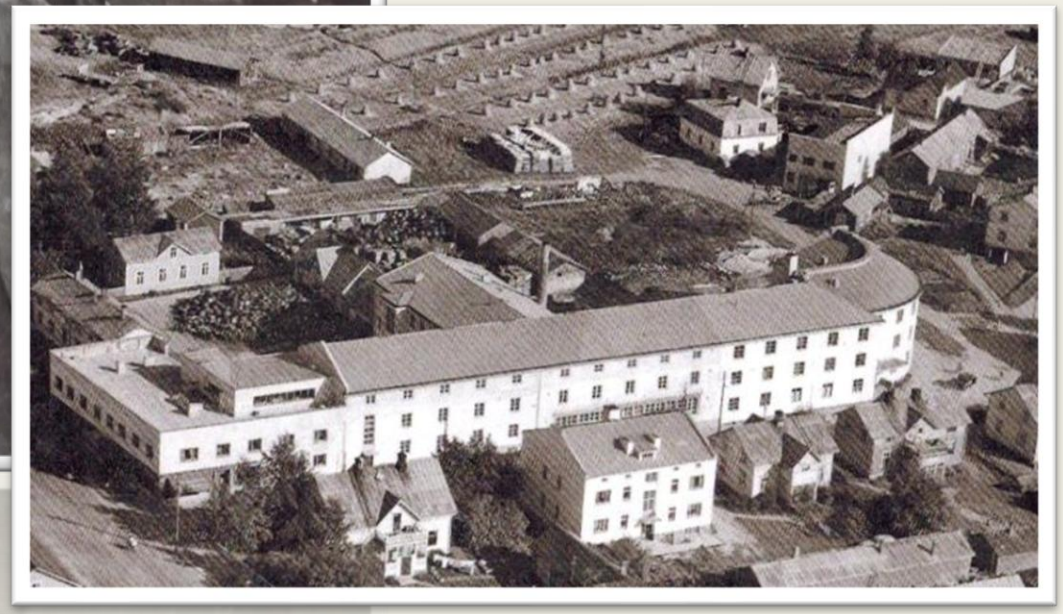

Carl Hagström

GAMLAKARLEBY KROMLÄDERFABRIK AB (1920-1988)

År 1940 hyrde försvarsmakten fabriken och började producera krigsmaterial.

Runar Slotte

Sysselsatte som mest ca 140 personer

Indolas kardfabrik

Ernst Indola

Kardsättning i var och varannan stuga

Kardtillverkningen sysselsätter många karlebybor i slutet av 1800-talet. Årsproduktionen varierar mellan 50 000-100 000 kardor. År 1895 avgår från järnvägsstationen i Gamlakarleby 95 procent av alla kardor som transporteras per järnväg i landet.

De som inte arbetar med kardor syr handskar.

1933 – 1978

Pionjär inom beklädnads-tillverkningen i Gamlakarleby

Allt sedan år 1933 har vi marknadsfört våra produkter under benämningen Oy KK, men fr.o.m. den 1. 7. 1970 kommer vi enhetligt att övergå till ett nytt varumärke: FRAN-product -för modet fram. Det nya varumärket och slagordet FÖR MODET FRAM kräver en effektiv produktplanering och en hög kvalitetsnivå.

fran
TUOTE - PRODUCT
för modet fram

Det nya slagordet utmanar oss att skapa kvalitetsmässiga modeklöder — just sådana som ger belägg för att — FRAN — för modet fram.

fran för modet fram

Tilv. AB GAMLAKARLEBY HANDELSKOMPANI

Gamlakarleby Handelskompani

Sysselsatte som mest ca 120 personer

Edvin Franzén

1938 – 1992

Kokkolan Kappatehdas Oy - Master

Gamlakarleby Sportbeklädnad / Rukka

Gurli Simell var organisatören, Roger Störling försäljaren och Gunborg Lehmus designern i grundarskaran. Här är de samlade framför företagets

SOK:s beklädnadsfabrik sysselsatte år 1975 ca 600 personer

1956 - 1989

1966 - 1993
design tuote
tehtaanmyymälä
Martti Korkia-Aho

1949-1990
Lasten Pukutehdas Oy
Finn-Lassie Oy

Aimo Vallila

1963-1995

Aatos Kivelä och Aarne Varila

1938-1976

Personalen med Erik Brandt och Ole Bjon i spetsen

Beklädnads Ab Hansa
Torggatan 11

Sysselsatte som mest över 100 personer

Eila Helén Oy
1979

Exklusiv damkonfektion

Eila Helén

Slut med lokala nyheter

Depression

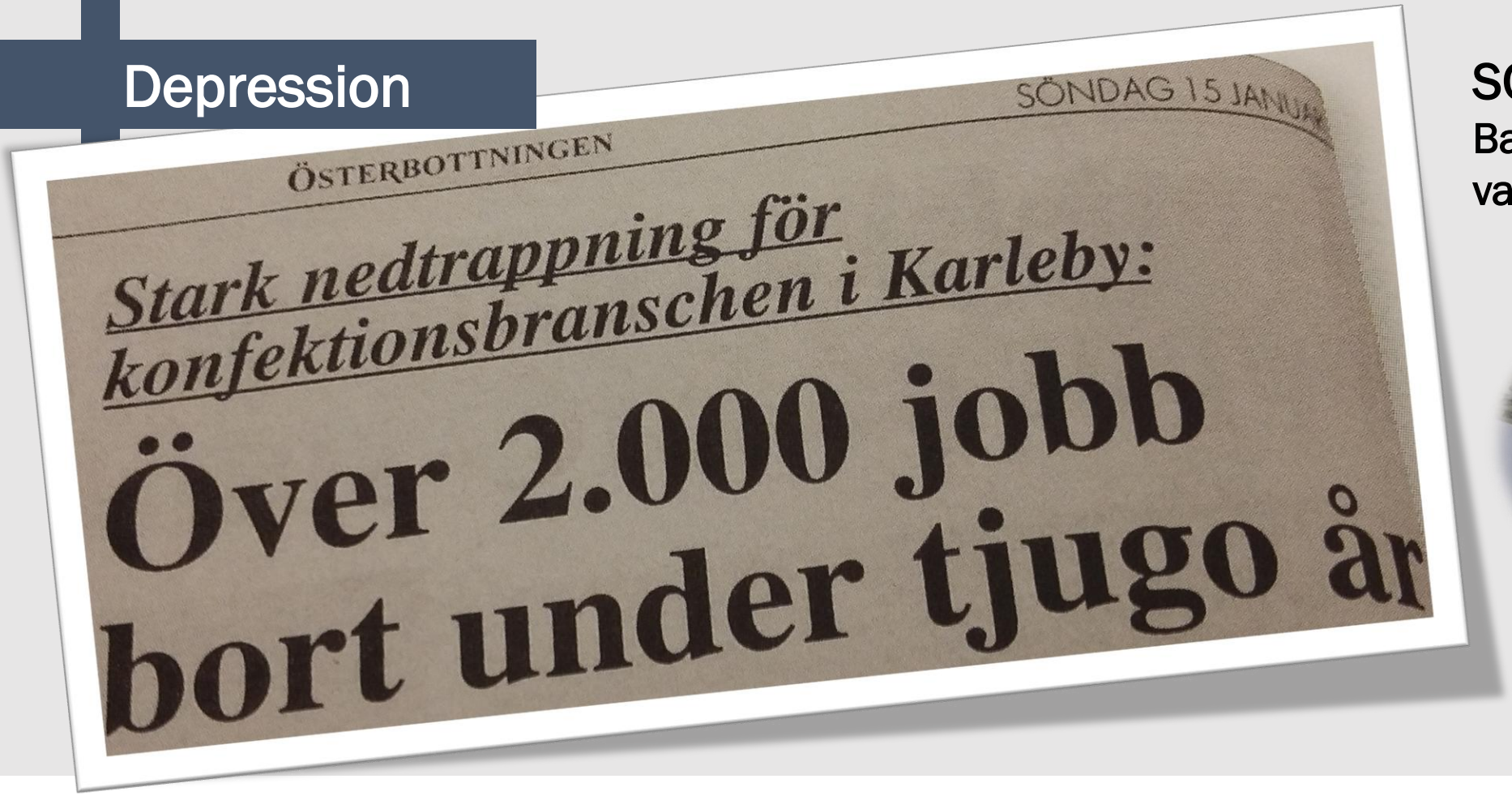

ÖSTERBOTTNINGEN

SÖNDAG 15 JANUAR

Stark nedtrappning för konfektionsbranschen i Karleby:

Över 2.000 jobb bort under tjugo år

SCAB går i graven och Bankkrisen slår hårt mot de valutalåns tyngda företagen

Ett hårt slag för arbetslösheten i Karleby som steg till 22%

Den bilaterala handeln med Sovjet upphör 1990 och påverkar hela beklädnadsindustrin. Depressionen 1992 med valutakrisen sätter slutligen stopp för de flesta.

1990-talet

Källa: Ett Företagsamt Folk

3000 arbetsplatser och ett 50-tal fabriker försvann under det krisdrabbade 90-talet

Beklädnadsindustrin i Karlebynejden

Branschen sysselsatte ca 3000 personer före 1990-talet

Dessutom sysselsatte handsktillverkningen med sina hemsömmerskor också ett hundratal

Från tabellen saknas många mindre företag

Källa: Toivo Sandkvist/ Ett Företagsamt Folk

FÖRETAG 1960 - 1990	ANSTÄLLDA
SOK:s beklädnadsfabrik	620
Hagströms Läderfabrik	600
Sportbeklädnad ***Rukka***	300
Kokkolan Kappatehdas ***Master,*** *Kokkolan Pukutehdas*	300
Lasten Pukutehdas ***Lassie***	240
Malli-Mari	150
Design Tuote	150
Gamlakarleby Handelskompani ***Fran***	120
Beklädnads Ab Hansa	120
Vape Oy	150
Teli Oy	90
TOP-Tuote	50
Meiker i Kronoby	60
R.Lax Ab	40
L.Sundbäck	30
Birger Biskop	30
Mokka-Nappa	30
Brandts	20
TOTALT	**3000**

Lars-Eric Thylin / 2025

Gammall Carleby

KÄLLHÄNVISNING

- Ett Företagsamt Folk, Leo Torppa, Keijo Jokinen, Eero Huima, Toivo Sandkvist, Annikki Wiirilinna, Peter Slotte, K.Mäkinen, Derrick Frilund, Gamlakarleby stads historia, Museokuvat, KHRM, Postkort, Ilmakuvat, Karleby.fi, privata arkiv.

Lars-Eric Thylin / 2025